

سری جدید
دوزبانه (فارسی-انگلیسی)
شماره دوم

آگاهیه Āgāhe

Scientific Newsletter of Linguistics Society of Iran
New Series, Issue two
(Persian-English)

خبرنامه انجمن زبان شناسی ایران

هیات تحریریه:

آزیتا افراشی، گلرخ سعیدنیا، فرهاد ساسانی، حوریه
احمدی، بیتا قوچانی، ندا حقیقی صابر

شورای نویسندگان به ترتیب الفبا:

سهیلا احمدی، نعیمه بحرینی، احمد پاکتچی، سونیا
جهاندار، ندا حقیقی صابر، الهام خدایی، شادی
داوری، محمد صالح ذاکری، فرهاد ساسانی، مهناز
طالبی، مریم مسگرخویی

دبیر این شماره: گلرخ سعیدنیا

طراحی و صفحه‌بندی: هلیا عباسی

Table of Contents

International Linguistics Olympiad (29)
The Workshop on Application of Interdisciplinary Studies in Semiotics (30)
The Workshop on Acoustic Phonetics and Praat Software Training (31)
The Workshop on Application of Interdisciplinary Studies in Cinema and Literature (32)
The Third National Conference on Onomastics Studies in Iran (33)
The Second International Conference on Science of Language and Brain (35)
The Second Symposium of Interdisciplinary Studies of Culture, City, and Ecosystem (37)
Signing of a Cooperation Agreement (38)
Lexonomy Online Dictionary Builder (39)
Linguistics and Big Data: A New Perspective on Language Evolution in the Digital Era (40)
A Dictionary of Tabari Names: Based on Linguistic Principles (41)
Macrosemantics: Pragmatics (42)
A Brief Overview of the Neural Mind: How Brains Think (43)
The Spanish Association of Applied Linguistics (45)
A Typological Approach to Constituent Order in Neo-Mandaic (47)
The Catalan Language and the Phenomenon of Multilingualism in Spain (49)
The Emergence of Plural Markers in Persian: Grammaticalization and Reanalysis (51)
Cognitive Linguistics and New Horizons in Natural Language Processing (53)

فهرست مطالب

المپیاد جهانی زبان‌شناسی (۳)
کارگاه مطالعات میان‌رشته‌ای در نشانه‌شناسی (۴)
کارگاه آواشناسی صوت‌شناختی و آموزش نرم‌افزار (۵)
کارگاه کاربرد مطالعات میان‌رشته‌ای در سینما و ادبیات (۶)
سومین همایش ملی مطالعات نام‌شناسی ایران (۷)
دومین همایش بین‌المللی علوم زبان و مغز (۹)
دومین سمپوزیوم مطالعات بینارشته‌ای در فرهنگ، شهر و زیست‌بوم (۱۱)
امضای تفاهم‌نامه همکاری (۱۲)
واژه‌نامه‌ساز برخط (۱۳)
زبان‌شناسی و داده‌های کلان: نگاهی نوین به تحول زبان در عصر دیجیتال (۱۴)
فرهنگ نام‌های تبری: با تکیه بر مبانی زبان‌شناسی (۱۵)
معناشناسی کلان: کاربردشناسی (۱۶)
نگاهی کوتاه به کتاب ذهن عصب‌بنیاد: مغز چگونه می‌اندیشد (۱۷)
انجمن زبان‌شناسی کاربردی اسپانیا (۱۹)
نگاهی رده‌شناختی به ترتیب اجزای جمله در زبان مندایی نو (۲۱)
زبان کاتالان و پدیده چندزبانگی در اسپانیا (۲۳)
پیدایش «نشانه‌های جمع» در فارسی: دستوری‌شدگی و بازتحلیل (۲۵)
زبان‌شناسی شناختی و افق‌های تازه در پردازش زبان طبیعی (۲۷)

المپیاد جهانی زبان‌شناسی

مریم مسگرخویی

فرهنگستان زبان و ادب فارسی

مقدمه

محلی، و برنامه‌های ارتباطی با زبان و فرهنگ برگزار می‌شود.

تاریخچه

نخستین دوره المپیاد زبان‌شناسی در سال ۲۰۰۳ در شهر بورووتس بلغارستان برگزار شد. المپیاد هر سال در کشور متفاوتی برگزار می‌شود. میزبانان دو دوره اخیر، به ترتیب، برزیل (۲۰۲۴) و تایوان (۲۰۲۵) بودند.

در تابستان سال جاری، بیست‌ودومین دوره المپیاد در شهر تایپه، پایتخت تایوان برگزار شد. در این دوره، ۲۲۷ شرکت‌کننده از ۴۲ کشور جهان شرکت کردند. در مجموع، ۱۵ طلا، ۲۲ نقره، ۳۵ برنز و تعداد قابل توجهی دیپلم افتخار توزیع شد. برندگان مدال طلا از کشورهای بلغارستان، آمریکا، کره جنوبی، لهستان و بریتانیا بودند. کشورهایی که سابقه طولانی‌تری در شرکت در المپیاد جهانی زبان‌شناسی دارند معمولاً تعداد بیش‌تری مدال طلا، نقره و برنز دریافت می‌کنند.

حضور ایران در المپیاد جهانی زبان‌شناسی

تا کنون، ایران در دو دوره متوالی اخیر شرکت کرده است. دانش‌آموزان ایرانی شرکت‌کننده از میان دارندگان مدال طلای المپیاد ملی ادبی، و پس از حضور در دوره‌های آماده‌سازی و آزمون نهایی، گزینش می‌شوند. اعضای گروه و سرپرستان دوره ۲۰۲۴ در برزیل عبارت بودند از: * فرنام احمدیان؛ محمدحسن زارع بیدکی؛ امیرمهدی جمشیدی‌ها؛ سارا طور (اعضا) * دکتر حسین قاسم‌پور مقدم، دکتر طاهره خادم (سرپرستان)

در این دوره فرنام احمدیان موفق به کسب دیپلم افتخار شد. اعضای گروه و سرپرستان دوره ۲۰۲۵ در تایوان عبارت بودند از:

* فاطمه شیخ‌ها؛ فاطمه محمدی‌زاده؛ سهیل شقاقی؛ کامیار کریمی (اعضا)

* دکتر سعید رحیمی، دکتر مریم مسگرخویی (سرپرستان)

المپیاد جهانی زبان‌شناسی یکی از المپیادهای علمی بین‌المللی معتبر برای دانش‌آموزان دبیرستانی است که بر حل مسئله‌های زبان‌شناسی با روش تحلیلی و استنتاجی تمرکز دارد. دانش‌آموزان باید بدون دانستن پیشینه زبان‌های مورد پرسش، قواعد زبانی‌شان را - اعم قواعد واجی، ساختارهای نحوی و معنایی - از داده‌ها استخراج کنند. این زبان‌ها معمولاً از زبان‌های کم‌گوشی‌شورند. هدف این المپیاد افزون بر رقابت، تقویت مهارت‌های استنتاجی و منطقی، تحلیل الگو، و درک تنوع زبانی است. همچنین فرصتی است برای تعامل بین‌المللی، آشنایی با زبان‌ها و فرهنگ‌های مختلف. شرکت در این المپیاد به دانش‌آموزان فرصتی برای تقویت مهارت‌های تحلیل منطقی، تفکر انتقادی و حل مسئله می‌دهد، مهارت‌هایی که برای هر رشته تحصیلی یا شغلی سودمند است. همچنین، شرکت در این المپیاد تجربه همکاری گروهی، آشنایی با زبان‌ها و فرهنگ‌های گوناگون، و توانمندسازی برای ادامه تحصیل در رشته‌های زبان‌شناسی و علوم شناختی را فراهم می‌کند.

ساختار و شیوه اجرا

هر کشور معمولاً یک یا دو گروه چهارنفره دانش‌آموزی برای شرکت در این المپیاد اعزام می‌کند. فرایند انتخاب دانش‌آموزان در کشورها یکسان نیست و ممکن است با برگزاری المپیاد ملی، دوره‌های آموزشی و انتخابی، یا انتخاب از میان رتبه‌داران رشته‌های مسابقات ریاضی یا انفورماتیک به انجام برسد. مراحل مسابقه به شرح زیر است:

۱- مسابقه انفرادی: در این بخش، شرکت‌کنندگان به صورت انفرادی پنج مسئله را طی ۶ ساعت حل می‌کنند.
۲- مسابقه گروهی: در این بخش اعضای گروه‌های اعزامی هر کشور با هم روی یک مسئله بزرگ‌تر و معمولاً پیچیده‌تر طی ۴ ساعت کار می‌کنند.

در کنار رقابت‌های رسمی، معمولاً کارگاه‌ها، سخنرانی‌ها، بازدیدهای فرهنگی و تعاملات دانش‌آموزی نیز انجام می‌شود. در بعضی دوره‌ها، بازی‌های فرهنگی، بازدیدهای

کارگاه مطالعات میان‌رشته‌ای در نشانه‌شناسی

در نشست دوم، دکتر آزیتا افراشی، عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و رئیس انجمن زبان‌شناسی ایران با تمرکز بر موضوعاتی همچون استعاره مفهومی (conceptual metaphor) و حس آمیزی (synesthesia)، سازوکار مطالعات میان‌رشته‌ای در حوزه نشانه‌شناسی را به بحث و گفتگو گذاشتند. پس از استراحتی کوتاه و جلسه پرسش و پاسخ با شرکت‌کنندگان، در نشست آخر نیز دکتر حمیدرضا شعیری، عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس و رئیس انجمن نقد ادبی ایران، سخنرانی خود را ارائه دادند و با مثال‌هایی ملموس به واکاری ارتباط میان علم نشانه‌شناسی و علوم انسانی پرداختند. پس از جمع‌بندی و پاسخ دادن به پرسش‌های شرکت‌کنندگان، این کارگاه در ساعت ۱۹ به پایان رسید.

روز چهارشنبه نهم مهر ماه ۱۴۰۴، مرکز نشر دانشگاهی با مشارکت انجمن زبان‌شناسی ایران و انجمن نقد ادبی میزبان اساتید، دانشجویان و علاقه‌مندان به مطالعات میان‌رشته‌ای بود. این کارگاه آموزشی با موضوع کاربرد مطالعات میان‌رشته‌ای در نشانه‌شناسی به مدت ۶ ساعت در دفتر مرکز نشر دانشگاهی برگزار شد. در نشست اول که از ساعت ۱۳ آغاز شد دکتر فرهاد ساسانی، عضو هیئت علمی دانشگاه الزهرا سخنرانی خود را پیرامون نشانه‌شناسی در جایگاه فرارشته و ترارشته ارائه دادند و با مروری بر شکل‌گیری علم نشانه‌شناسی و معرفی مختصر نشانه‌شناسان برجسته در این حوزه به تعامل و بحث و گفت‌وگو با شرکت‌کنندگان و علاقه‌مندان پرداختند.

کارگاه آواشناسی صوت‌شناختی و آموزش نرم‌افزار پرات

ضبط صدا، تحلیل آواها و ارزیابی هر یک از آواها در زبان و در کنار دیگر آواها از نظر زیرویمی و استخراج سازه‌های چندگانه و نحوه خوانش طیف‌نگاشت‌ها و رسم نمودارهای مربوط به واکه‌های زبانی براساس بسامد سازه‌ها در نرم‌افزار تحلیل صدای پرات آموزش داده شد. پارامترهای کیفیت صدا، آموزش اولیه کدنویسی و اجرای آنها در این نرم‌افزار نیز از جمله مواردی بودند که به اختصار در این کارگاه معرفی شدند.

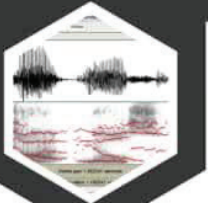
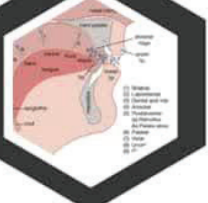
منیژه دارائی داریان
دبیر انجمن علمی - دانشجویی زبان‌شناسی
دانشگاه الزهراء (س)

کارگاه آواشناسی صوت‌شناختی و آموزش نرم‌افزار پرات از سوی انجمن علمی - دانشجویی زبان‌شناسی دانشگاه الزهراء (س) با همکاری انجمن زبان‌شناسی ایران در چهار جلسه، روزهای دوشنبه در تاریخ‌های ۲۸ مهر، ۵، ۱۲ و ۱۹ آبان‌ماه ۱۴۰۴ در دانشکده ادبیات دانشگاه الزهراء (س) با تدریس دکتر ماندانا نوریخس برگزار شد. نوزده نفر در این کارگاه ثبت‌نام و شرکت کردند. در جلسات ابتدایی این کارگاه مسائل نظری حوزه آواشناسی صوت‌شناختی مانند واکه‌ها و همخوان‌ها و نحوه نمود آنها در طیف‌نگاشت‌های نرم‌افزار پرات مرور شد. سپس در ادامه نحوه نصب نرم‌افزار پرات،

انجمن دانشجویی زبان‌شناسی معاونت فرهنگی دانشگاه الزهراء (س)
با همکاری انجمن زبان‌شناسی ایران برگزار می‌کند:

کارگاه آواشناسی صوت‌شناختی و آموزش نرم‌افزار پرات

Praat

با تدریس حضوری
سرکار خانم دکتر ماندانا نوریخس

زمان کارگاه: ۴ جلسه، دوشنبه‌ها ۱۵ الی ۱۷
در تاریخ ۲۸ مهرماه و ۵، ۱۲ و ۱۹ آبان ۱۴۰۴

مکان برگزاری کارگاه در دانشگاه الزهراء (س):
دانشکده ادبیات، کلاس ۱۱۲

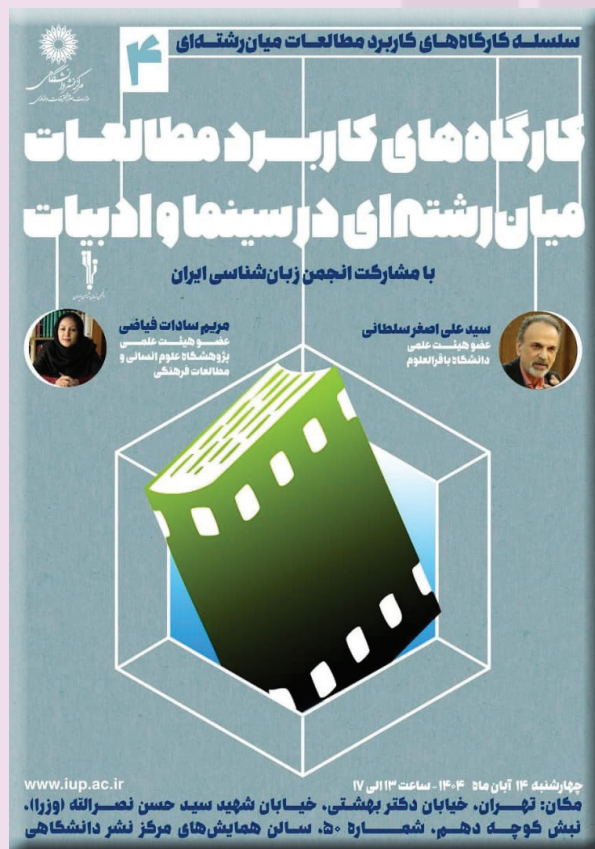
همراه داشتن رایانه الزامی است

جهت اطلاعات بیشتر با ALZLINGUISTICS@ در تماس باشید

کارگاه کاربرد مطالعات میان‌رشته‌ای در سینما و ادبیات

و چگونگی نضج گرفتن نظریه پیش‌گفته بر اساس بسط رویکرد هلیدی و امتزاج آن با بوم‌آگاهی «تنوع و هماهنگی، تعامل و هم‌زیستی» توضیح داده شد. در ادامه برای درک چگونگی سازوکار این نظریه و سنجش ظرفیت آن در تحلیل متون روایی زبان فارسی، داستان «چشم‌های دکه‌ای من» از مجموعه یوزپلنگانی که با من دویده‌اند نوشته بیژن نجدی بررسی شد. این کارگاه آموزشی در ساعت ۱۷ پایان یافت.

روز چهارشنبه ۱۴ آبان ماه ۱۴۰۴، مرکز نشر دانشگاهی با مشارکت انجمن زبان‌شناسی ایران میزبان یکی دیگر از سلسله کارگاه‌های مطالعات میان‌رشته‌ای بود. این کارگاه آموزشی با موضوع کاربرد مطالعات میان‌رشته‌ای در سینما و ادبیات به مدت ۴ ساعت در سالن همایش‌های مرکز نشر دانشگاهی برگزار شد. در اولین نشست دکتر علی اصغر سلطانی، عضو هیئت علمی دانشگاه باقرالعلوم به موضوع کاربرد میان‌رشته‌ای تحلیل گفتمان در حوزه مطالعات سینمایی پرداختند. بر این اساس ابتدا تقسیم‌بندی روش‌های مواجهه با متن در چارچوب کلی تحلیل گفتمان ارائه شد و سپس نسبت هر کدام از این روش‌ها با مطالعات سینما (و تئاتر) به بحث گذاشته شد. ایشان در ادامه افزودند که تحلیل گفتمان انتقادی، به دلیل وارد کردن مباحث سیاسی و اجتماعی در تحلیل زبانی و نیز عمیق‌تر و گسترده‌تر در نظر گرفتن بافت تحلیل، برای مطالعات میان‌رشته‌ای در بسیاری از حوزه‌ها مانند مطالعات اجتماعی، رسانه‌ای، زنان، نقد ادبی و تحلیل‌های سینمایی بسیار کاربردی‌تر است و به همین دلیل نیز استقبال زیادی از کاربست این روش در حوزه پژوهش‌های سینمایی صورت گرفته است. در نشست دوم نیز با عنوان «میانی نظری تحلیل گفتمان بوم‌گرا: رویکردی بین‌رشته‌ای برای خوانش زیست‌محیطی متون ادبی فارسی»، سرکار خانم دکتر مریم سادات فیاضی، عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، چارچوب نظریه وی هی (۲۰۲۱) با عنوان نظریه تحلیل گفتمان بوم‌گرا را برای نخستین بار معرفی نمودند. در ابتدا بوم‌زبان‌شناسی به عنوان خاستگاه شکل‌گیری نظریه تحلیل گفتمان بوم‌گرا معرفی شد. سپس به‌منظور شناخت بنیان‌های نظری و روش‌شناختی این نظریه، دستور نقش‌گرای نظام‌مند هلیدی و مفهوم بوم‌آگاهی به طور تفصیلی تشریح گردید.

سومین همایش ملی مطالعات نام‌شناسی ایران

جغرافیا و تحصیلات متمرکز شده‌اند و از این طریق تماس زبان‌ها، راهبردهای برنامه‌ریزی زبانی، ادب زبانی، مناسبات زبانی، هویت‌های اجتماعی، ملی، بین‌نسلی، بین‌قومی، بین‌جنسیتی و موارد مشابه را بررسی می‌کنند. یکی از پدیده‌های مهم زبان اجتماعی که ظرفیت بسیاری برای مطالعه با رویکردهای زبان‌شناسی اجتماعی فراهم می‌کند، نام‌شناسی اجتماعی است. در این حوزه، رفتار افراد در امر نام‌گذاری، بویژه با در نظر گرفتن هویت‌های چندگانه (فردی، محلی، ملی، دینی و فراملی) در زمینه نام اشخاص و مکان‌ها بررسی می‌شود.

در سومین همایش مطالعات نام‌شناسی ایران، با چهارده سخنرانی، نام‌گذاری در سه حوزه نام‌گذاری اشخاص، مکان‌ها و نام‌گذاری هنری-ادبی بررسی شد. در نخستین نشست همایش، دکتر بهمن زندی، دبیر علمی همایش و استاد دانشگاه پیام نور، در سخنرانی با عنوان «سیر تاریخی نامگذاری اشخاص در ایران» به بررسی تاریخی نام‌گذاری اشخاص در ایران در چهار دوره ایران باستان، ایران اسلامی،

سومین همایش ملی مطالعات نام‌شناسی ایران به میزبانی انجمن زبان‌شناسی ایران و با همکاری پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، دانشگاه پیام نور، پایگاه استنادی علوم جهان اسلام و نشر نویسه پارس در روز چهارشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۴ در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد. دبیر علمی همایش دکتر بهمن زندی و دبیران اجرایی دکتر فاطمه عظیمی‌فرد و دکتر حوریه احدی بودند.

در عصر حاضر، دانش زبان‌شناسی در دو حوزه اصلی زبان‌شناسی نظری (آواشناسی، واج‌شناسی، صرف، نحو، معناشناسی) و زبان‌شناسی کاربردی (زبان‌شناسی اجتماعی، زبان‌شناسی روان‌شناختی، زبان‌شناسی آموزشی، زبان‌شناسی قضایی) گسترش چشمگیری داشته است. در هر یک از این زیرحوزه‌ها، مطالعات میان‌رشته‌ای متعددی در حال انجام است. در زیرحوزه زبان‌شناسی اجتماعی، مطالعات پژوهشگران بر بررسی روابط متقابل زبان و متغیرها و پدیده‌های اجتماعی مانند سن، طبقه اجتماعی،

انجمن زبان‌شناسی ایران با همکاری پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، دانشگاه پیام نور، پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) و نشر نویسه پارس برگزار می‌کند.

سومین همایش ملی مطالعات نام‌شناسی ایران

دبیر علمی: دکتر بهمن زندی
دبیران اجرایی:
دکتر فاطمه عظیمی‌فرد و دکتر حوریه احدی

زمان برگزاری همایش: ۲۳ مهر ماه ۱۴۰۴
ساعت: ۹:۰۰ تا ۱۶:۰۰

اسامی سخنرانان:

- الهام ایزدی
- آوا ایمنی
- زهرا پایا سالاری
- پرینا تاجیک
- ملوک السادات حبیبی بهشتی
- پرینا درخشان مقدم
- حسین رحمانی
- سید محمد سجادی
- رامین شهبازی
- محمد عامریان
- یحیی عطایی
- علی رضا قلی‌فایان
- محمد امین ناصح

محل برگزاری:

نور، بزرگراه کردستان، نش خیابان اسدآینه وند (۶۴ غربی)، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، سالن حکمت

«هویت و نام‌شناسی اجتماعی: تحلیل الگوی زبانی جای‌نام‌های مربوط به خوراک در شهر خرم‌آباد» (دکتر آوا ایمانی).

نشست سوم، نام‌شناسی اشخاص: «بررسی پیدایش و ریشه‌های زبان‌شناختی نام‌های خانوادگی مؤنث در زبان ترکی» (دکتر پریسا درخشان‌مقدم)، «نقشه مفهومی/اطلس نام‌های خانوادگی در جامعه ترکی‌زبان» (دکتر ملوک‌السادات حسینی بهشتی)، «نام‌گذاری در ایران از منظر زبان‌شناسی اجتماعی: بازنمایی هویت سنتی و مدرن براساس نظریه بوخولتس و هال» (دکتر زهرا باباسالاری)، «تأثیر دوزبانگی فارسی-ترکی بر الگوهای نام‌گذاری در خانواده‌های ترک‌زبان همدان» (دکتر الهام ایزدی)، و «سیر تحول نام‌های امامان (ع) و خلفای راشدین در ۵۰ سال گذشته در شهرستان بوکان: پژوهشی در نام‌شناسی اجتماعی» (دکتر حسین رحمانی).

نشست چهارم، نام‌شناسی ادبی-هنری: عنوان سخنرانی‌ها عبارت بود از: «تأملی در مفهوم «نام» به مثابه «سرچشمه زبان» در شعر فارسی» (دکتر یحیی عطایی)، «بررسی نام‌شناختی فیلم‌های شرکت‌کننده در جشنواره فیلم فجر (۱۳۸۰)» (دکتر محمد عامریان)، «فقدان نام، برساخت هویت: خوانشی ویتگنشتاینی از زبان و بازی‌های زبانی در فیلم‌ها» (دکتر رامتین شهبازی)، «سامدسنجی معرفتی کاربرد واژگان «ایران» و «ایران‌شهر» و «ایران‌زمین»» (دکتر عبدالمجید مبلغی).

ایران شیعی و مشروطه تا عصر معاصر پرداخت. در ادامه، مهندس عباس عبدی به «تحولات اجتماعی نام‌گذاری فرزندان در شهر تهران» پرداخت. وی که از دههٔ چهل نام‌گذاری فرزندان را در تهران بررسی کرده است رکن اصلی تحولات نام‌گذاری فرزندان را غرب تهران می‌داند نه شمال تهران. وی می‌افزاید سال ۱۳۶۳ اوج نام‌های انقلابی و مذهبی بوده، و بعد از آن رکود پدید آمده است. یک دههٔ بعد، اواسط دههٔ هفتاد دوباره نام‌های مذهبی افزایش یافته، اما از میانهٔ دههٔ هشتاد دوباره کاهش نام‌های مذهبی شروع شده و پیوسته کاهش یافته تا پس از سال ۱۳۹۷ روند کاهشی بسیار بیش‌تر شده است. دکتر فاطمه اکبری، از انجمن بین‌المللی نام‌شناسی، در سخنرانی خود با عنوان «نام‌شناسی در غرب و نکته‌هایی برای ما»، نام‌شناسی را دانشی می‌داند که زمانی به ریشه‌شناسی و معناشناسی محدود بوده، اما امروزه به یک رشتهٔ پیچیده و پربرار تبدیل شده است. وی پیشنهاد می‌دهد با توجه به اهمیت موضوع نام‌شناسی، در ایران انجمن مستقل نام‌شناسی تشکیل و مجلهٔ تخصصی این حوزه منتشر شود.

نشست دوم، به نام‌شناسی مکان: «تهران، باریکیو؛ اطلاع‌رسانی و نمادپردازی در جای‌نام‌های شهری تهران» (دکتر علیرضا قلی‌فامیان)، «بررسی ملاحظات اجتماعی زبانی نام معابر و مکان‌های عمومی شهر بیرجند در نیم قرن اخیر» (دکتر محمدامین ناصح و پریسا تاجیک)،

دومین همایش بین‌المللی علوم زبان و مغز

پیکره‌های فارسی در ساعت ۱۵:۳۰ به پایان رسید. عنوان نشست دوم، که از ساعت ۴ بعدازظهر آغاز شد، «رویکردهای تجربی در روان‌شناسی زبان» بود که با سخنان دکتر آرش آریانی، عصب‌شناس و سرپرست تیم پژوهش شناختی در دانشگاه آزاد برلین^۸ آغاز شد. سخنران اصلی این نشست، دکتر آندرس بوکسولوزو^۹، استادیار روان‌شناسی زبان در دانشگاه ایالتی نیویورک^{۱۰} و بو فالو^{۱۱} بودند که درباره نقش نوای گفتار^{۱۲} و سرخ‌های زبر زنجیر^{۱۳} در تولید زبان سخنرانی کردند. دکتر فاطمه نعمتی، دانشیار زبان‌شناسی در دانشگاه خلیج فارس، نیز در این نشست به عنوان سخنران مدعو حضور داشتند و سخنرانی خود را درباره نقش متغیرهای واژگانی و هیجانی^{۱۴} در پردازش واژه‌های زبان فارسی ایراد کردند. این نشست با یک ارائه شفاهی از آمریکا و چهار نمایش پوستر از کشورهای ایتالیا، ایران (دو پوستر) و اندونزی ادامه یافت؛ و در ساعت ۲۰ با کارگاه فشرده سرکار خانم آریانا کولومبانی^{۱۵}، کاندید دکتری^{۱۶} IDEALAB در دانشگاه پوتسدام^{۱۷}، درباره

دومین همایش بین‌المللی علوم زبان و مغز^۱ به همت مؤسسه علمی دانش زبان و مغز ایران^۲ و با مشارکت انجمن زبان‌شناسی ایران، گروه زبان‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی، آزمایشگاه شناختی دانشگاه علامه طباطبائی، دانشگاه تربیت مدرس، دانشگاه شیراز و مدارس میان‌رشته‌ای در تاریخ ۱۷ و ۱۸ مهر ۱۴۰۴ (برابر با ۹ و ۱۰ اکتبر ۲۰۲۵) به صورت برخط برگزار شد. در این رویداد مجازی دو-روزه، تعدادی از پژوهش‌گران و کارشناسان فعال در حوزه زبان و مغز از کشورهای ایران، آلمان، چین، هند، آمریکا، هلند، ایتالیا، سوئیس، اوکراین و اندونزی گرد هم آمدند تا درباره پژوهش‌های خود در حوزه زبان و مغز گفت‌وگو کنند. محورهای اصلی این همایش مبانی علوم شناختی و زبان، رویکردهای آزمایشگاهی و میان‌رشته‌ای در مطالعات زبان و مغز بود که طی شانزده ساعت و در قالب چهار نشست تخصصی سازمان‌دهی شده بود. هر نشست شامل یک سخنرانی اصلی، یک سخنرانی ویژه، یک ارائه شفاهی، چهار نمایش پوستر و یک کارگاه فشرده بود.

در روز اول، دو نشست برگزار شد. عنوان نشست اول «مبانی زبان و شناخت» بود که از ساعت ۱۱ صبح و با خوشامدگویی دکتر مولود سادت صفوی، هم‌مؤسس و مدیر عامل مؤسسه دانش زبان و مغز ایران و همچنین مدیر گروه آموزش و مدیر استراتژیک فناوری نقشه‌برداری گفتار در شرکت ANT Neuro، آغاز شد. پس از آن، دکتر آریانا افراشی، استاد گروه زبان‌شناسی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و نیز رئیس انجمن زبان‌شناسی ایران، درباره همایش، اهداف و محورهای اصلی آن صحبت کردند. سخنران اصلی این نشست دکتر مارتین هیلپرت^۳، استاد زبان‌شناسی دانشگاه نوشاتل^۴ در سوئیس، درباره پویایی نیرو^۵ در ساخت‌های مصدری زبان انگلیسی و سخنران مدعو دکتر مصطفی برزگر، پژوهشگر پس‌ادکتری دانشگاه تهران، درباره ادغام^۶ خاص و عام نحوی سخنرانی کردند. این نشست با یک ارائه شفاهی و سه نمایش پوستر از ایران و یک نمایش پوستر از هندوستان ادامه یافت و با کارگاه فشرده دکتر کاتارژنا مارسلک-کوالسکا^۷، زبان‌شناس محاسباتی و مدیر محصول BI در NeuroNation، درباره

1. Science of language and brain
2. Iranian Institute for language and brain (@irsolab)
3. Prof. Dr. Martin Hilpert
4. University of Neuchâtel
5. force dynamics
6. merge
7. Katarzyna Marszalek-Kowaleswska
8. Berlin
9. Andrés Buxó-Lugo
10. The State University of New York
11. Buffalo
12. prosody
13. suprasegmental cues
14. lexical and emotional parameters
15. Arianna Colombani
16. International Doctorate in Experimental Approaches to Language and Brain
17. Potsdam

در اختلالات عصب‌ژنتیک^۸ مطرح نمودند. سخنران مدعو در این برنامه دکتر نرگس رادمان، عصب‌زبان‌شناس شناختی و استادیار روان‌پزشکی دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی بودند که سخنان خود را درباره ارتباط زبان و تفکر در اسکیزوفرنی^۹ ایراد کردند. برنامه با یک ارائه شفاهی و چهار نمایش پوستر از ایران و کارگاه فشرده دکتر اوکسانا لیاکا،^{۱۰} رئیس انجمن گفتاردرمانی اوکراین و مدیر محصول در ANT Neuro، ادامه و با سخنان پایانی دکتر مولود سادات صفوی در ساعت ۲۰ خاتمه یافت. دومین همایش بین‌المللی علوم زبان و مغز فرصت بسیار مناسبی را برای تبادل دانش و شبکه‌سازی بین‌المللی در اختیار علاقمندان و پژوهشگران حوزه زبان و مغز قرار داد و امکان ثبت‌نام رایگان و برخط موجب مشارکت گسترده افراد از کشورهای مختلف شد.

کاربرد ردیاب چشمی^۱ در مطالعات زبانی به اتمام رسید. در روز دوم نیز، دو نشست برگزار شد. عنوان نشست اول «رویکردهای تجربی در زبان‌شناسی عصبی» بود که در ساعت ۱۱ با سخنرانی دکتر محمد مؤمنیان، استادیار پژوهشی در دانشگاه پلی‌تکنیک هنگ کنگ^۲، آغاز شد. سخنران اصلی این نشست دکتر فلوریان هیتس^۳، زبان‌شناس و سرپرست تیم پژوهش در دانشگاه فلیپس ماربورگ^۴، درباره تفاوت‌های فردی و سازکارهای زیربنایی پردازش زبان، و سخنران مدعو آن دکتر سیمین میکده، زبان‌شناس و عصب‌زبان‌شناس شناختی دانشگاه تربیت مدرس، درباره تعامل ERP و fMRI در پردازش صرفی- نحوی افراد دوزبانه با شرکت‌کنندگان گفت‌وگو کردند. این برنامه با یک ارائه شفاهی و دو نمایش پوستر از ایران و یک نمایش پوستر از هندوستان ادامه یافت؛ و در ساعت ۱۵:۳۰ با کارگاه فشرده دکتر سردن پوپوف^۵، استادیار عصب‌شناسی زبان در دانشگاه خرونینگن^۶، درباره کاربردهای EEG و ERP در آزمایش‌های زبان‌شناسی به پایان رسید. نشست دوم را دکتر مهدی بختیار، استادیار آسیب‌شناسی زبان و گفتار در دانشگاه پلی‌تکنیک هنگ کنگ، در ساعت ۱۶ آغاز کردند. سپس، سخنران اصلی نشست دکتر آنتونی کانگ^۷، دانشیار آسیب‌شناسی زبان و گفتار در دانشگاه پلی‌تکنیک هنگ‌کنگ، نتیجه مطالعات خود را درباره رابطه اختلالات گفتاری و عملکرد شناختی

1. eye-tracker
2. Hong Kong Polytechnic University
3. Florian Hintz
4. Marburg University (Philipps-Universität Marburg)
5. Srdan Popov
6. University of Groningen
7. Anthony Kong
8. neurogenetic disorders
9. Schizophrenia
10. Oksana Lyalka

**The second International Biennial Conference on
THE SCIENCE OF LANGUAGE & THE BRAIN
(SOLAB 2025)**

9-10 October, 2025 (virtual, in English)

Four panels of:

- Fundamentals of Language & Cognition
- Experimental Approaches in Psycholinguistics
- Experimental Approaches in Neurolinguistics
- Experimental Approaches in Clinical Linguistics

REGISTER NOW!

Register FOR FREE
by 10 September, 2025

Registration link:
<https://forms.office/Unh9q3q3l1henUz6>

Check out the organizing committee, Scientific committee and the program on the conference website:
solab.ir/conference.html

contact: conference@solab.ir

دومین سمپوزیوم مطالعات بینارشته‌ای در فرهنگ، شهر و زیست‌بوم

ایران تأکید کردند و بر این باور بودند که مطالعات میان‌رشته‌ای زمانی می‌تواند در سیاست‌گذاری شهری و فرهنگی مؤثر باشد که با شرایط و نیازهای جامعه ایرانی تطبیق یابد. در حاشیه این نشست، تفاهم‌نامه همکاری مشترک میان مرکز نشر دانشگاهی و انجمن زبان‌شناسی ایران به منظور گسترش همکاری‌های علمی و پژوهشی منعقد گردید. همچنین در مراسم اختتامیه این سمپوزیوم، از مقام علمی دکتر مرتضی بابک معین، عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد، واحد علوم و تحقیقات، و به پاس فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی او در حوزه نشانه‌شناسی و مطالعات میان‌رشته‌ای، توسط مرکز نشر دانشگاهی و انجمن‌های هنر و ادبیات تطبیقی، انجمن زبان‌شناسی و حلقه نشانه‌شناسی تهران تقدیر به عمل آمد.

«دومین سمپوزیوم مطالعات بینارشته‌ای در فرهنگ، شهر و زیست‌بوم» روز چهارشنبه ۲۳ مهرماه ۱۴۰۴ در سالن کنفرانس مرکز نشر دانشگاهی برگزار شد. این نشست با هدف بررسی پیوند میان فرهنگ، شهر و زیست‌بوم از منظر میان‌رشته‌ای و با تأکید بر بومی‌سازی این مفاهیم در بستر ایران برگزار گردید. در این برنامه که به همت مرکز نشر دانشگاهی برگزار شد، جمعی از استادان و پژوهشگران حوزه‌های علوم انسانی، مطالعات شهری و محیط‌زیست به ارائه دیدگاه‌های خود درباره چگونگی تلفیق مطالعات میان‌رشته‌ای در فهم مسائل فرهنگی و شهری ایران پرداختند. سخنرانان در سخنرانی‌های خود ضمن اشاره به تجربه‌های جهانی در زمینه تعامل فرهنگ و شهر، بر لزوم توجه به ویژگی‌های اجتماعی، تاریخی و زیست‌محیطی

۲۳ مهر ۱۴۰۴

مرکز نشر دانشگاهی ایران

دومین سمپوزیوم مطالعات میان‌رشته‌ای

فرهنگ، شهر و زیست‌بوم

افتتاحیه	
دکتر سید عبدالامیر نبوی مدیر گسیون انجمن‌های علمی ایران و عضو هیئت علمی دانشگاه تهران	دکتر علی ربیعی دستیار اجتماعی رئیس جمهور و رئیس انجمن مطالعات فرهنگی و ارتباطات
دکتر احمد شاکری مدیر علمی سمپوزیوم و عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	دکتر امیرمسعود شهرام‌نیا رئیس مرکز نشر دانشگاهی و عضو هیئت علمی دانشگاه اصفهان
سخنرانان	
دکتر بهمن نامورمطلق مفصل‌بندی میان‌رشته‌ای	دکتر مقصود فراستخواه مطالعات میان‌رشته‌ای و چرخش پارادایمی در پژوهش علمی
دکتر فرهاد ساسانی رونق‌دهنده‌های درون سیستمی و بیسیستمی در مطالعات میان‌رشته‌ای: پیامدهای روش‌شناختی	دکتر حسین میرزایی پیچیدگی و میان‌رشته‌ای
دکتر زهرا شکری نقد، بوم‌شناختی بازاندیشی رابطه ادبیات و زیست‌بوم	دکتر علی عباسی روش‌شناسی اسطوره‌شناسی شهرهای اسطوره‌ای و اسطوره‌های شهری
دکتر جبار رحمانی آیین‌ها و زیست‌شناخت‌های هویت شهری در ایران معاصر	دکتر ناصر فکوهی میان‌رشته‌ای و انسان‌شناسی هویت محلی
دکتر سید ابوالحسن ریاضی روایت‌شناسی و تهران سینما چگونه تصویر روایت می‌کند؟	دکتر لیلا اردبیلی نگاه شناختی به رابطه شهر و نظام‌های فرهنگی
دکتر مرتضی بابک معین فضای خصوصی به مثابه متن تبلیغاتی	دکتر افسانه کامران هنر شهری و حافظه جمعی آنچه شهر فراموش می‌کند و آنچه مردم به یاد می‌آورند

ثبت نام در سایت: WWW.IUP.AC.IR

امضای تفاهم‌نامه همکاری میان انجمن زبان‌شناسی ایران و مرکز نشر دانشگاهی ایران

در مراسم امضا، دکتر آزیتا افراشی، رئیس انجمن زبان‌شناسی ایران و دکتر امیرمسعود شهرام نیا، رئیس مرکز نشر دانشگاهی ایران، بر اهمیت همکاری میان نهادهای علمی کشور و نقش آن در ارتقای سطح پژوهش‌های زبان‌شناسی تأکید کردند. این همکاری گامی ارزشمند در جهت تقویت ارتباط میان انجمن‌های علمی و نهادهای نشر دانشگاهی و پشتیبانی از تولید و انتشار آثار علمی معتبر در حوزه زبان‌شناسی به شمار می‌رود.

به‌منظور گسترش همکاری‌های علمی و پژوهشی، تفاهم‌نامه‌ای میان انجمن زبان‌شناسی ایران و مرکز نشر دانشگاهی در تاریخ ۲۳/۷/۱۴۰۴ هم‌زمان با برگزاری دومین سمپوزیوم مطالعات بین‌رشته‌ای فرهنگ، شهر و زیست بوم در مرکز نشر دانشگاهی ایران به امضا رسید. این تفاهم‌نامه با هدف توسعه فعالیت‌های مشترک در زمینه‌های انتشار آثار علمی، برگزاری همایش‌ها و کارگاه‌های آموزشی، و حمایت از تألیف و ترجمه کتاب‌های تخصصی زبان‌شناسی تنظیم شده است.

واژه‌نامه‌ساز برخط

LEXO:NOMY

ابزاری برای ساخت واژه‌نامه‌های گویشی و ثبت زبان‌های در خطر

مهنار طالبی

دانشگاه کارلتون، اتاوا

قابلیت پیش‌نمایش در همان لحظه قابل ویرایش هستند. بدین ترتیب، کاربران هنگام ورود اطلاعات از خطاهای ساختاری جلوگیری می‌کنند و محتوای واژه‌نامه از نظر فنی و زبانی منسجم باقی می‌ماند.

یکی از قابلیت‌های این واژه‌نامه‌ساز امکان انتشار مستقیم واژه‌نامه به‌صورت آنلاین است. هر پروژه یک نشانی اینترنتی اختصاصی دارد که می‌توان آن را در اختیار پژوهشگران، گویشوران بومی یا عموم کاربران قرار داد. واژه‌نامه منتشر شده دارای امکانات جست‌وجو، فهرست‌بندی و قابلیت سازگاری با موبایل است. حتی امکان تنظیم نمای ظاهری (مانند فونت، رنگ و چیدمان) از طریق ابزارهای داخلی و بدون نیاز به تنظیم پیچیده فراهم است.

ساخت واژه‌نامه‌ساز بسیار ساده است. اگرچه این ابزار امکانات پیشرفته‌ای دارد، اما طراحی آن به‌گونه‌ای است که هر کاربر می‌تواند با دنبال کردن مراحل ساده موجود در راهنمای وبگاه، به‌راحتی یک واژه‌نامه بسازد. در راهنمای وبگاه، تمام مراحل از ساخت پروژه تا تعریف فیلدها، وارد کردن مدخل‌ها، طراحی ظاهر واژه‌نامه و انتشار آن توضیح داده شده است. این راهنما به زبان ساده و گام‌به‌گام نوشته شده است:

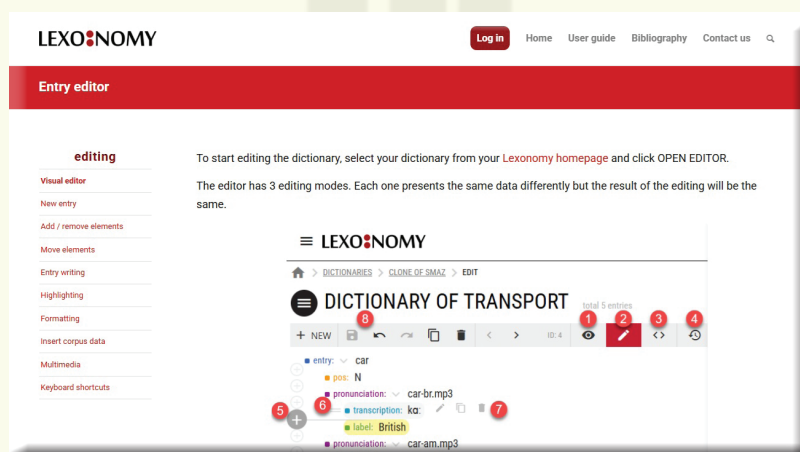
<https://guide.lexonomy.eu>

واژه‌نامه‌ساز سامانه برخط، رایگان و متن‌باز است که برای نگارش، ویرایش و انتشار واژه‌نامه‌های برخط طراحی شده است. این پلتفرم به کاربران اجازه می‌دهد تا ساختار مدخل‌ها را خودشان تعریف کرده، داده‌های زبانی را وارد کنند، و واژه‌نامه‌ای تعاملی و چندزبانه بسازند که به‌راحتی در فضای وب قابل جست‌وجو و استفاده است. با پشتیبانی از انواع نویسه‌ها، زبان‌ها، فایل‌های صوتی و تصویری، واژه‌نامه‌ساز به یکی از ابزارهای ساده و کاربردی برای مستندسازی زبان‌های در خطر تبدیل شده است.

یکی از مزایای بزرگ این سامانه، انتشار آنلاین واژه‌نامه با ظاهر ساده و کاربرپسند است. واژه‌نامه‌های ساخته شده قابل دسترسی برای اعضای جامعه زبانی و پژوهشگران سراسر جهان هستند. به این ترتیب، این واژه‌نامه‌ها نه تنها به ابزار پژوهشی، بلکه به منابعی آموزشی برای یک جامعه زبانی تبدیل می‌شوند.

ساخت واژه‌نامه در این پلتفرم بدون نیاز به دانش فنی پیشرفته انجام می‌شود. کاربران می‌توانند ساختار مدخل‌ها را به سادگی با استفاده از یک رابط گرافیکی تعریف کنند؛ برای مثال می‌توان تعیین کرد که هر مدخل شامل چه فیلدهایی باشد (مانند صورت نوشتاری، تلفظ، نقش دستوری، تعریف، مثال، ترجمه، یا تصویر) و چه ترتیبی میان این اجزا برقرار باشد. همچنین امکان واردسازی داده از منابع دیگر مانند فایل‌های XML یا خروجی نرم‌افزارهایی مانند FLEX نیز وجود دارد. داده‌ها در محیطی ویرایشی با

1. Lexonomy

زبان‌شناسی و داده‌های کلان: نگاهی نوین به تحول زبان در عصر دیجیتال

سونیا جهان‌داری

دانشگاه الزهرا، تهران

در دنیای امروز که فناوری‌های نوین و فضای دیجیتال بر تمامی جنبه‌های زندگی تأثیر گذاشته‌اند، مجموعه‌های عظیم داده یا همان کلان‌داده^۱ نقش کلیدی در تحول پژوهش‌های زبان‌شناسی ایفا می‌کند. کلان‌داده، به حجم بسیار بزرگی از داده‌های ساختار یافته و غیرساختار یافته گفته می‌شود که با سرعت بالا تولید و جمع‌آوری می‌شود و ابزارهای سنتی قادر به ذخیره‌سازی و پردازش مؤثر آن‌ها نیستند. داده‌های زبانی حاصل از شبکه‌های اجتماعی، پیام‌رسان‌ها و منابع دیجیتال، فرصت‌های بی‌نظیری را برای تحلیل و شناخت عمیق زبان فراهم می‌سازد. برای تحلیل چنین داده‌هایی، پژوهشگران از ابزارها و زبان‌هایی مانند پایتون (Python)، R، SQL و بسترهایی مانند Hadoop و Spark استفاده می‌کنند و همچنین در حوزه پردازش زبان طبیعی، نرم‌افزارهایی چون NLTK و spaCy کاربرد گسترده‌ای دارند که امکان تحلیل تخصصی داده‌های متنی و واژگان را فراهم می‌سازند.

این رویکرد جدید که تلفیقی از زبان‌شناسی و فناوری اطلاعات است، پنجره‌ای نو به سوی فهم بهتر زبان و فرهنگ در عصر دیجیتال گشوده و بازتاب‌های فرهنگی، اجتماعی و روان‌شناختی زبان را در گستره وسیعی روشن می‌سازد. یکی از مهم‌ترین کاربردهای کلان‌داده در زبان‌شناسی، رصد تغییرات زبانی در شبکه‌های اجتماعی است. تحلیل صدها میلیون توییت، پیام و پست دیجیتال به پژوهشگران این امکان را می‌دهد تا فرآیند شکل‌گیری اصطلاحات جدید، تغییر معنای واژگان و حتی ظهور ساختارهای نحوی و سبک‌های نوشتاری را در بستر ارتباطات مجازی دنبال کنند.

از سوی دیگر، رهگیری دقیق تغییرات معنایی با بهره‌گیری از مدل‌های زبانی مبتنی بر یادگیری ماشین، از دستاوردهای مهم این حوزه است. استخراج ویژگی‌های معنایی واژگان در دوره‌های مختلف و بررسی روندهای معنایی با ابزارهایی چون word embeddings، تحلیل

ظریف و پیش‌بینی روندهای آتی زبان را میسر ساخته است. این ابزارها همچنین امکان مطالعه تحولات هویتی و فرهنگی جوامع را از طریق زبان فراهم کرده‌اند. زبان در محیط‌های دیجیتال به‌عنوان نمایانگر هویت اجتماعی و فرهنگی عمل می‌کند و تحلیل داده‌ها می‌تواند فهم بهتری از فرآیندهای فرهنگی-اجتماعی ایجاد کند.

در نهایت، زبان‌شناسی داده‌محور، به‌عنوان پلی میان زبان و فناوری، دریچه‌ای بزرگ‌تر برای پژوهش‌های بین‌رشته‌ای ایجاد کرده است که باعث شفافیت و اعتبار بیشتر در تحلیل تحولات اجتماعی، فرهنگی و روان‌شناختی زبان می‌شود. این تغییرات و تحول‌ها بیانگر نقش برجسته داده‌های کلان و فناوری‌های نوین در فهم و همگامی با تحول زبان در قرن بیست و یکم هستند.

1. Big Data

فرهنگ نام‌های تبری: با تکیه بر مبانی زبان‌شناسی

نوشته محمد صالح ذاکری

دانشگاه آزاد اسلامی، تهران

نام فقط یک واژه برای شناسایی افراد و مکان‌ها نیست، بلکه با احساسات، آرزوها و باورهای انسان‌ها گره خورده و در پشت آن، بخشی از فرهنگ، آیین، اسطوره و تاریخ قرار دارد. بر این اساس، نام‌گذاری تصمیمی مهم و اثرگذار در زندگی انسان‌هاست که در تمام لحظه‌های زندگی، از گهواره تا گور، با آن‌ها همراه است و اثر آن، از شناسنامه تا سنگ قبر آدم‌ها وجود دارد.

نام‌های زیادی در میان ایرانیان به کار می‌رفته که با وجود داشتن ویژگی‌های لازم آوایی و معنایی که اکنون دیگر مطلوب تلقی نمی‌شود و از دایره انتخاب خانواده‌های ایرانی خارج شده است. به عنوان نمونه، برخی نام‌های ملی ایرانی مانند «کیومرث»، «هوشنگ»، «جمشید»، «اردشیر»، «قباد»، «رستم»، «گودرز» و «بهرام» که از پشتوانه اسطوره‌ای و حماسی شاهنامه هم برخوردارند امروزه دیگر جذابیت گذشته را ندارند و در اولویت نام‌گذاری ایرانیان قرار نمی‌گیرند. روزی روزگاری در مازندران نیز نام‌هایی مانند: «گل‌بوته»، «گل‌بانو»، «گل‌نسا»، «رعنا»، «آهو» و «گوهر» آن قدر زیبا و جذاب تلقی می‌شدند که خانواده‌ها با شوق و ذوق این نام‌ها را بر فرزندان‌شان می‌نهادند ولی امروزه محبوبیت ندارند.

در سال‌های اخیر، به خاطر تمایزطلبی والدین ایرانی، مهم‌ترین اصل مورد توجه در نام‌گذاری، «بی‌همتایی» و منحصر به فرد بودن نام‌هاست. بیش‌تر خانواده‌های امروزی تلاش می‌کنند نامی برای فرزند خود انتخاب کنند که دست کم در میان بستگان نزدیک آن‌ها وجود نداشته باشد. با شنیدن بسیاری از نام‌های جدید، نه می‌توان فهمید از کدام زبان گرفته شده، نه می‌توان جنسیت فرد را تشخیص داد و نه می‌توان نحوه تلفظ و معنای آن واژه را دریافت. به این ترتیب، هدف و کارکرد اصلی نام‌گذاری کاملاً فراموش شده و نام‌ها به ابزاری برای نمایش تبدیل گردیده‌اند. البته اصل نوجویی و نوگرایی نیازی طبیعی و ارزشمند است که در ذات همه انسان‌ها وجود دارد.

هدف از نگارش این کتاب این است که چگونه می‌توان در عین توجه به این گرایش عمومی، امکان استفاده از نام‌های اصیل و ریشه‌دار را برای دوستداران نوگرایی فراهم کرد. از این رو، این کتاب دارای دو بخش است:

- **بخش یکم، «نام‌شناسی»:** در این بخش به این موضوع پرداخته می‌شود که چه عواملی از دیدگاه آوایی، معنایی و صرفی در انتخاب نام‌ها توسط مردم تأثیرگذار است. از آواشناسی، «خوش‌آوایی»^۱، از معناشناسی، «معنای نمادین»^۲ و از صرف، «تیرگی»^۳ را انتخاب کرده‌ایم که در سه فصل اول این کتاب، به شرح آن‌ها پرداخته‌ایم. فصل چهارم به توضیح تجربه‌ی نیما یوشیج در عرصه نام و نام‌گذاری اختصاص دارد. نیما علاوه بر نوآوری در شعر، در عرصه نام و نام‌گذاری هم دست به ابتکار و نوآوری زده که کم‌تر بررسی شده است. در این فصل، به این موضوع پرداخته شده که استفاده از چه ویژگی‌هایی باعث شده تا نام‌های برگزیده نیما و یا واژه‌های مهجور به کاررفته در شعرهای او به نام‌های پرجاذبه امروزی تبدیل شود و در سطح ملی رواج یابد.
- **بخش دوم، «نام‌گزینی»:** این بخش دربرگیرنده فهرستی است از مهم‌ترین واژه‌های زبان تبری که ظرفیت به‌کارگیری در نام‌گذاری دارد. در همه بخش‌های این کتاب، تلاش شده تا دیدگاه‌های مطرح‌شده در آن با مبانی علم زبان‌شناسی سازگار باشد.

1. euphony
2. symbolic meaning
3. opacity

معناشناسی کلان: کاربردشناسی

نوشته فرهاد ساسانی

دانشگاه الزهرا، تهران

برای انتقال منظور و کاویدن چگونگی رسیدن شونده/ خواننده به برداشت در گیرودار همه عناصر تأثیرگذار معنایی است. معناشناسی کلان: کاربردشناسی تلاشی است برای کنارهمچینی بخش بزرگ‌تری از این عوامل معناپردازی تا شاید بتوان از ورای یک‌جانگری به آن‌ها، سایه‌روشنی فراگیرتر از روند معناپردازی به دست داد با این توصیف، این کتاب، افزون بر این که می‌تواند منبع درسی برای کاربردشناسی و گفتمان‌کاوی باشد، برای علاقه‌مندان مطالعات معنایی، مطالعات گفتمانی، زبان‌شناسی متن، مطالعات ادبی، مطالعات رسانه‌ای، و پژوهشگران حوزه‌های اجتماعی و تعاملی زبان در رشته‌های مختلف نیز سودمند است. همچنین امکان خواندن گزینشی و دلخواهی فصل‌ها، با وجود ارتباط ارگانیکشان، وجود دارد.

معناشناسی کلان، که در این کتاب به «کاربردشناسی» نیز تعبیر شده است، تکمیل‌کننده سرفصل‌های گنجانده در کتاب معناشناسی خرد است. از این رو، با نگاه به معناپردازی - فرایند تولید و دریافت معنا - به عنوان بنیان اندیشه و دادخواست بینافردی انسان، این کتاب فراتر از بررسی سازگان‌های بی‌شمار زبان برای معناپردازی قاعده‌پذیرتر و جافتاده‌تر می‌رود و به کندوکاو در گستره‌هایی آکنده از عناصر شناور تأثیرگذار کم‌ترقاعده‌پذیر در روند معناپردازی رو می‌آورد. در معناشناسی کلان، ورای سازگان‌های واژگانی و دستوری، به متن و بافت پرداخته می‌شود و فراتر از آن‌ها، با پیش کشیدن حضور گویشوران، روند فهم، از منظور تا برداشت، که بنیان کاربردشناسی است، کاویده می‌شود. کاربردشناسی رفتن ورای آن چیزی است که آشکارا گفته و نوشته می‌شود: جستن چگونگی تلاش گوینده/ نویسنده

نگاهی کوتاه به کتاب ذهن عصب‌بنیاد: مغز چگونه می‌اندیشد

ندا حقیقی صابر
دانشگاه الزهرا، تهران

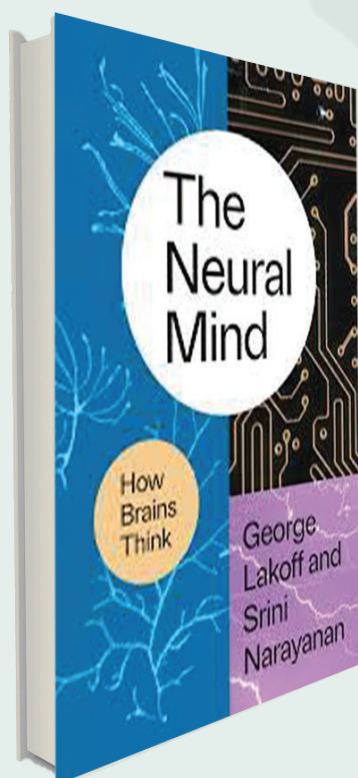

کتاب بینارشته‌ای ذهن عصب‌بنیاد: مغز چگونه می‌اندیشد^۱ (۲۰۲۵) نوشته جورج لیکاف^۲، زبان‌شناس شناختی، و سرینی نارایانان^۳، متخصص علوم کامپیوتر، است؛ و با پاسخ به چند پرسش کلیدی، تعریفی منطقی، قابل درک و کاربردی از تفکر و سازوکار آن ارائه می‌دهد. ذهن عصب‌بنیاد یک بازنگری نظری و جامع درباره شناخت انسان است و با دوگانگی دکارتی^۴ و سایر نگرش‌های مبتنی بر تمایز مغز و ذهن در تقابل قرار می‌گیرد. فرض اصلی کتاب بر یک بینش عمیق عصب‌شناختی استوار است که براساس آن تمام انگاره‌های انسانی، از سیستم‌های فیزیولوژیک مانند هیپوتالاموس^۵ و سیستم ایمنی بدن گرفته تا ساختارهای پیچیده سیاسی-اجتماعی نظیر منشور حقوق بشر، خاستگاهی واحد و عینی دارد. در این نگرش، نه تنها ماهیت زبان، تفکر یا استعاره‌هایی که با آن‌ها زندگی می‌کنیم^۶ انتزاعی نیست بلکه کاملاً بدنمند^۷ و عصب‌بنیاد است و حاصل تعامل مداوم و پویای مدارهای عصبی با جهان فیزیکی و زیست اجتماعی انسان.

روزمهره و چگونگی شکل‌گیری آن‌ها دعوت می‌کند. از دیگر نکات کلیدی این کتاب این است که با استناد به پژوهش‌های توماسلو^۸، انفیلد^۹ و برودتسکی^{۱۰} نشان می‌دهد که زبان در درجه اول ابزاری برای هماهنگی اجتماعی است. به عبارت دیگر، مدارهای عصبی مربوط به زبان زمینه مشترکی برای برقراری ارتباط و کنش جمعی فراهم می‌کند.

یکی از نکات مهم کتاب مورد بحث طرح این موضوع است که تفکر در سطح سیستمی متشکل از نورون‌ها ایجاد می‌شود و تنها زمانی پدید می‌آید که مدارهای عصبی پیچیده از طریق اتصال نورون‌ها تشکیل شوند و ارتباط آن‌ها به وسیله سیناپس‌ها برقرار شود. بنابراین، بنیان درک و تجربه انسان یک سازوکار عصب‌شناختی تمام‌عیار است. از دیگر مسائل قابل تأمل این کتاب تأکید بر نقش ذهن به عنوان یک فیلتر است. ذهن عصب‌بنیاد نه تنها تجربه‌های انسانی را می‌سازد بلکه مفاهیم ناسازگار با ساختار عصبی را نمی‌پذیرد و حذف می‌کند. این سازوکار محدودیت‌های شناختی و فرهنگی انسان و پیامد آن‌ها را به خوبی نشان می‌دهد. افزون‌بر این، کتاب با بیان مثال‌های ملموسی مانند نحوه تشخیص رنگ نشان می‌دهد که ادراک انسان تا چه اندازه به بنیان‌های عصبی ذهن او متکی است. درحقیقت، پدیده رنگ که به نظر می‌رسد در جهان خارج وجود دارد محصول پردازش‌های عصبی ذهن انسان است و نه واقعیتی مستقل از آن. این نگرش، خواننده را به بازاندیشی درباره تجربه‌های

1. The Neural Mind: How Brains Think
2. George Lakoff
3. Srini Narayanan
4. Cartesian Dualism
5. Hypothalamus
6. Metaphors we live by
7. embodied
8. Tomasello, M.
9. Enfield, N.
10. Boroditsky, L.

این کتاب شامل یک پیش‌گفتار، چهار فصل اصلی و یک پس‌گفتار است. در هر فصل، یک پرسش اصلی مطرح و با استناد به شواهد علمی پاسخ داده می‌شود: چه چیزهایی برای ایجاد تفکر و خلق معنا ضروری است؟ تفکر چگونه کار می‌کند؟ تفکر چگونه و براساس کدام سازوکارهای عصبی پدید می‌آید؟ زبان عصب‌بنیاد چگونه زبانی است؟ ذهن عصب‌بنیاد با هوش مصنوعی مبتنی بر یادگیری عمیق^۱ چه تفاوتی دارد؟

در فصل اول، فرضیه ذهن عصب‌بنیاد به تفصیل معرفی می‌شود. در این فصل، شواهد و نمونه‌هایی از چندحوزه مرتبط نظیر علوم شناختی، مدل‌سازی محاسباتی و زبان‌شناسی ارائه و صحت فرضیه مورد بحث بررسی و تأیید می‌گردد.

فصل دوم با جستجو و تحلیل پژوهش‌های سه‌دهه اخیر زبان‌شناسی شناختی ادامه می‌یابد و نشان می‌دهد که چگونه زبان و تفکر تحت تأثیر تعاملی شکل می‌گیرد که همواره میان مغز، بدن، جهان خارج و محیط اجتماعی انسان در جریان است.

در فصل سوم، مبنای علمی این فرضیه با تکیه بر پژوهش‌هایی توضیح داده می‌شود که در آنها مدارها و سازوکارهای عصبی مسئول نگاشت^۲ و بازنمایی^۳ مفاهیم حسی و حرکتی، شبیه‌سازی تخیلی و در نتیجه ابزار اصلی شناخت برای تولید و ادراک زبان و تفکر معرفی می‌گردد. در فصل چهارم، دو پدیده پیچیده انسان‌ویژه، زبان و تفکر، از منظر ذهن عصب‌بنیاد بازتعریف می‌شود و راهکارهایی جدید برای مسائلی پیشنهاد می‌شود که از قرن‌ها پیش در این حوزه مطرح بوده است. بخش پس‌گفتار نیز به بررسی و تبیین شباهت و تفاوت‌های هوش انسانی و هوش مصنوعی اختصاص دارد و تفکر و استدلال در ذهن انسانی را با شبیه‌سازی‌های محاسباتی در هوش مصنوعی مقایسه می‌کند.

ذهن عصب‌بنیاد با زبانی روشن و استدلال‌هایی محکم خواننده را به بازاندیشی درباره ارزش‌ها و افکار واهی دارد و می‌تواند برای پژوهشگران رشته‌های مختلفی مانند زبان‌شناسی، علوم شناختی، علوم اعصاب و نیز برای همه افرادی که به حوزه زبان و ذهن علاقه دارند مفید و جالب توجه باشد.

1. deep learning
2. mapping
3. representation

انجمن زبان‌شناسی کاربردی اسپانیا: الگوی برای پیوند پژوهش و عمل در مطالعات زبانی

نعیمه بحرینی
دانشگاه پلی‌تکنیک، والنسیا

در سال‌های اخیر، زبان‌شناسی کاربردی در جهان به یکی از پویاترین شاخه‌های علوم انسانی بدل شده است؛ شاخه‌ای که می‌کوشد فاصله میان نظریه‌های زبان‌شناختی و مسائل واقعی زبانی در آموزش، ترجمه، رسانه و ارتباطات اجتماعی را کاهش دهد. در این میان، اسپانیا از جمله کشورهایی است که با تأسیس و توسعه انجمن زبان‌شناسی کاربردی اسپانیا، موسوم به AESLA (آئسلا)، توانسته است جایگاه برجسته‌ای در این عرصه به دست آورد. آشنایی با این انجمن نه تنها از منظر علمی برای پژوهشگران زبان‌شناسی اهمیت دارد، بلکه می‌تواند الگوی مؤثری برای سازمان‌دهی فعالیت‌های علمی در کشورهای دیگر، از جمله ایران، فراهم سازد.

انجمن زبان‌شناسی کاربردی اسپانیا در سال ۱۹۸۲ میلادی به ابتکار گروهی از استادان برجسته دانشگاه‌های مادرید، بارسلونا و سالامانکا پایه‌گذاری شد. هدف از ایجاد این نهاد علمی، فراهم آوردن بستری برای تبادل اندیشه‌ها، نتایج پژوهش‌ها و تجربه‌های آموزشی در حوزه زبان‌شناسی کاربردی بود. این انجمن از همان سال‌های نخست به عضویت انجمن بین‌المللی زبان‌شناسی کاربردی درآمد و از آن زمان تاکنون به‌عنوان نماینده رسمی اسپانیا در این شبکه جهانی فعالیت می‌کند. پیوستن آئسلا به انجمن بین‌المللی زبان‌شناسی کاربردی سبب شد پژوهشگران اسپانیایی به شبکه گسترده‌ای از محققان در اروپا، آمریکای لاتین و آسیا دسترسی یابند و در جریان تازه‌ترین رویکردهای علمی این حوزه قرار گیرند.

فعالیت‌های علمی آئسلا گستره‌ای وسیع دارد و شامل برگزاری همایش‌های سالانه، انتشار مجلات علمی و برگزاری کارگاه‌ها و پروژه‌های میان‌دانشگاهی است. مهم‌ترین رویداد سالانه این انجمن، کنفرانس بین‌المللی آئسلا است که هر سال در یکی از دانشگاه‌های اسپانیا برگزار می‌شود و میزبان صدها پژوهشگر از سراسر جهان است. این کنفرانس، که مقالات برگزیده آن در مجموعه مقالات علمی منتشر می‌شود، یکی از معتبرترین گردهمایی‌ها در حوزه زبان‌شناسی کاربردی در اروپا محسوب می‌شود. تنوع موضوعات ارائه‌شده در آن، از آموزش زبان دوم و تحلیل گفتمان گرفته تا زبان و فناوری،

چندزبانگی و سیاست‌گذاری زبانی، نشان‌دهنده رویکرد میان‌رشته‌ای و کاربردی انجمن است.

یکی از دستاوردهای ارزشمند آئسلا، انتشار نشریه اسپانیایی زبان‌شناسی کاربردی (رِسلَا)^۱ است. این مجله که با همکاری انتشارات بین‌المللی John Benjamins منتشر می‌شود، در پایگاه‌های علمی معتبر مانند Scopus و Web of Science نمایه شده و از جمله نشریه‌های تأثیرگذار اروپایی در حوزه زبان‌شناسی کاربردی به شمار می‌رود. رِسلَا با انتشار مقالاتی به زبان‌های اسپانیایی و انگلیسی، بستری برای گفت‌وگوی علمی میان پژوهشگران از فرهنگ‌ها و نظام‌های آموزشی مختلف فراهم کرده است. وجود چنین مجله‌ای نشان‌دهنده پیوند مؤثر میان دانشگاه و انجمن‌های علمی در اسپانیا است؛ پیوندی که در ارتقای کیفیت پژوهش و تثبیت جایگاه زبان‌شناسی در

1. Revista Española de Lingüística Aplicada (RESLA)

آموزش، فناوری و ارتباطات فراهم کند. سوم، وجود مجله‌ای معتبر مانند رساله‌ها نشان می‌دهد که انجمن‌های علمی می‌توانند با رعایت اصول بین‌المللی نشر، جایگاهی جهانی برای پژوهش‌های ملی خود به دست آورند. چهارم، ارتباط مستمر آئسلا با دانشجویان تحصیلات تکمیلی و پژوهشگران جوان، الگوی موفق از «پژوهش به‌مثابه شبکه» ارائه می‌دهد که در آن تجربه، دانش و انگیزه به صورت پویا میان نسل‌ها منتقل می‌شود. با توجه به این نکات، ایجاد ارتباط میان انجمن زبان‌شناسی ایران و آئسلا می‌تواند گامی مهم در جهت بین‌المللی‌سازی مطالعات زبانی در کشور باشد. این همکاری می‌تواند از شکل تبادل استاد و دانشجو، برگزاری نشست‌های مشترک، تا پروژه‌های پژوهشی در حوزه‌هایی چون آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان و تحلیل گفتمان بینا فرهنگی گسترش یابد. همچنین می‌توان از تجربه آئسلا در زمینه دیجیتال‌سازی منابع و داده‌های زبانی برای توسعه بانک‌های زبانی فارسی بهره گرفت. در مجموع، انجمن زبان‌شناسی کاربردی اسپانیا نمونه‌ای روشن از چگونگی پیوند نظریه، عمل و سازمان‌دهی علمی در یک ساختار مشارکتی است. تجربه بیش از چهار دهه فعالیت مداوم این انجمن نشان می‌دهد که استمرار ارتباط میان دانشگاه، پژوهشگران و نهادهای بین‌المللی می‌تواند نه تنها به ارتقای جایگاه زبان‌شناسی در جامعه علمی کمک کند، بلکه آن را به ابزاری برای درک بهتر روابط انسانی و فرهنگی بدل سازد. برای زبان‌شناسی ایران، مطالعه و الهام‌گیری از چنین تجربه‌هایی فرصتی ارزشمند برای بازنگری در شیوه‌های همکاری، انتشار و آموزش در این حوزه خواهد بود.

میان علوم اجتماعی و انسانی نقش بسزایی داشته است. انجمن آئسلا همچنین با تشکیل گروه‌های تخصصی در حوزه‌هایی چون آموزش زبان، ترجمه، تحلیل گفتمان، زبان و فناوری، روان‌زبان‌شناسی و زبان‌شناسی اجتماعی، امکان تمرکز دقیق‌تر بر زیرشاخه‌های پژوهشی را فراهم کرده است. این ساختار تخصصی سبب شده تا پژوهشگران بتوانند در فضایی تعاملی‌تر و کارآمدتر به تبادل نظر و اجرای پروژه‌های مشترک بپردازند. افزون بر این، انجمن در سال‌های اخیر توجه ویژه‌ای به چالش‌های نوین زبان‌شناسی در عصر دیجیتال نشان داده است؛ از جمله موضوعاتی مانند هوش مصنوعی در آموزش زبان، تحلیل خودکار گفتمان در شبکه‌های اجتماعی و مسائل اخلاقی در کاربرد داده‌های زبانی.

آنچه آئسلا را از بسیاری از نهادهای مشابه متمایز می‌کند، نگاه شبکه‌ای و بین‌المللی آن است. این انجمن همکاری نزدیکی با نهادهای اروپایی همچون BAAL در بریتانیا و GAL در آلمان دارد و از طریق AILA-Europe در تدوین سیاست‌های آموزشی و پژوهشی زبان در سطح قاره مشارکت می‌کند. نتیجه این همکاری‌ها، ایجاد بستری پویا برای هم‌افزایی علمی و انتقال تجربه میان کشورهاست؛ تجربه‌ای که می‌تواند برای جامعه زبان‌شناسی ایران نیز الهام‌بخش باشد.

بررسی تجربه آئسلا چند نکته اساسی را آشکار می‌سازد. نخست، ساختار منسجم و دموکراتیک انجمن نمونه‌ای کارآمد از سازمان‌دهی علمی است که می‌تواند الگویی برای هماهنگی میان دانشگاه‌های ایران در زمینه زبان‌شناسی کاربردی باشد. دوم، توجه ویژه آئسلا به میان‌رشته‌ای بودن پژوهش‌ها می‌تواند الگوی مناسبی برای پیوند زبان‌شناسی با حوزه‌هایی چون روان‌شناسی،

AESLA

Asociación Española de Lingüística Aplicada

نگاهی رده شناختی به ترتیب اجزای جمله در زبان مندایی نو

سویلا احمدی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران

رده‌شناسی زبان شاخه‌ای از زبان‌شناسی است که به مطالعه نظام‌مند تنوع و شباهت‌های بین زبان‌ها می‌پردازد. یکی از کانونی‌ترین حوزه‌های این شاخه، بررسی «ترتیب واژه» یا همان آرایش سازه‌های اصلی جمله (فاعل، مفعول، فعل) است. پژوهش حاضر با هدف تعیین جایگاه رده‌شناختی زبان مندایی نو، یکی از زبان‌های در معرض خطر انقراض شاخه آرامی شرقی که توسط جامعه منداییان اهواز تکلم می‌شود، انجام شده است. پرسش اصلی این است که آرایش غالب ترتیب واژگان در این زبان فعل میانی است یا فعل پایانی؟

چارچوب نظری این تحقیق، مدل معتبر درایر (۱۹۹۲) است که بر پایه مطالعه ۶۲۵ زبان جهان بنا نهاده شده و ۲۴ جفت همبستگی ترتیب واژه را معرفی کرده است. اساس این مدل بر این اصل استوار است که ترتیب قرارگیری یک جفت سازه دستوری مانند حرف اضافه و اسم در یک زبان، با ترتیب قرارگیری فعل و مفعول در آن زبان همبستگی آماری قابل توجهی دارد. برای مثال، زبان‌های فعل میانی تمایل به استفاده از «پیش‌افاده» (حرف اضافه قبل از اسم) دارند، در حالی که زبان‌های فعل پایانی تمایل به استفاده از «پس‌افاده» (اسم قبل از حرف اضافه) دارند.

این پژوهش به روش توصیفی-تحلیلی انجام شده و داده‌های آن از طریق مصاحبه با یک گویشور مسلط زبان مندایی (خانم ندا چهیلی) گردآوری شده است. بر اساس ۲۴ مؤلفه درایر، ۴۸ جمله طراحی و آوانویسی شده و سپس مورد تجزیه و تحلیل رده‌شناختی قرار گرفته است.

نتایج تحلیل داده‌ها بر اساس ۲۴ مؤلفه نشان می‌دهد که زبان مندایی نو گرایش واضحی به الگوی فعل میانی (SVO) دارد، اما در کنار آن ویژگی‌هایی از زبان‌های فعل پایانی (SOV) نیز در داده‌ها مشاهده می‌شود. نتایج بدست آمده از تحلیل داده‌ها به شرح زیر است:

* ۱۳ مؤلفه کاملاً با الگوی زبان‌های SVO (فعل میانی) مطابقت دارند

* ۹ مؤلفه با الگوی زبان‌های SOV (فعل پایانی) همخوانی دارند

* ۲ مؤلفه نیز (حرف تعریف و اسم؛ مفعول و فعل) در این زبان هر دو الگو را نشان می‌دهند.

برخی از شواهد مهم برای گرایش آرایش ترتیب واژگانی این زبان به الگوی غالب SVO بدین شرح است:

۱. پیش‌افاده

honni ʔeθ-on morke mentekor rab-tar-i
3.PL come.PFV-3PL with car
big-COMP-INDF

آنها با ماشین بزرگتری آمدند.

۲. هسته قبل از بند موصولی

hanneṣ ʔeβr-on ʔed men bieθ ʔedroʃ-o qə-m-
kamren howo
DIST boy-PL REL from school-AUG
IND.come back. IPFV.3PL be.PFV

آن پسرها که از مدرسه برمی‌گشتند.

۳. مضاف قبل از مضاف‌الیه در همه ترکیبات اضافی یا ملکی

ʔano sir ʔext-e
1.SG full COP-1SG

من سیر هستم.

zerna əl hodʒer
corner GEN room

گوشه اتاق

۴. عدد قبل از اسم

ʔetləθ-o dowl-o hez-it
three-AUG camel-AUG see.PFV-1SG

سه شتر دیدم.

ʔatʔerf-o ʔed ʔilən-o
leaf-AUG GEN tree-AUG

برگ درخت

۴. صفت بعد از موصوف

gowəz jebij
wood dry

چوب خشک

۵. صفت اشاره قبل از اسم

hozen hodʒr-o
DIST room-AUG

این اتاق

۶. فعل کمکی قبل از فعل اصلی

qə-bəz ʔəmer
IND-want. IPFV.3SG.M say.IPFV.3SG.M

می‌خواهد بگوید.

۷. فاعل قبل از فعل

qanəv perod
thief run away.PFV.3SG.M

دزد فرار کرد.

شواهد دیگر دال بر گرایش به الگوی SOV از این قرار هستند:

۱. مفعول اسمی قبل از فعل

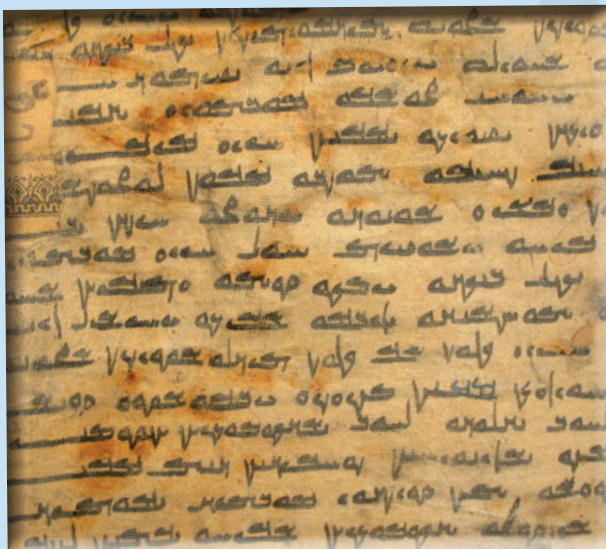
hu ʔel-həz-o qə-rahem-li howə
3SG.M O-life-AUG IND-like.IPFV-3SG.M
be.PFV

او زندگی را دوست داشت.

۲. قید حالت قبل از فعل

foviij-o tijər tijər ʔeθ-o
fox-AUG gradually PFV.come-3SG

روباه یواش یواش آمد.

زبان کاتالان و پدیده چند زبانگی در اسپانیا

احمد پاکتچی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران

زمانی که یک نوجوان بودم، در دائرة المعارف اجتماعی دکتر عنایت‌الله شکیباپور نام کاتالان را در ردیف زبان‌های رومیایی^۱ در کنار فرانسه و اسپانیایی دیده بودم، ولی با همان ذهن رشد نیافته نوجوانی، این نکته برایم آزار دهنده بود که چرا همچون دیگر زبان‌های رومیایی مانند فرانسه و اسپانیایی، کشوری به خصوص را در ازای این زبان نمی‌یافتم. این پرسش در گوشه ذهن من باقی مانده بود که کاتالان زبان کجا و کدام کشور است؟ بعدها که دانشجوی زبان‌شناسی شدم، تصویر روشن‌تری از زبان کاتالان به دست آوردم؛ اکنون می‌دانستم که آن یکی از زبان‌های مهم رومیایی است که در بخش‌هایی از اروپا گویشوران پرشمار دارد. در سده‌های گذشته ادبیاتی نیز به این زبان پدید آمده است. در واقع ادبیات مکتوب به زبان کاتالان نسبت به بسیاری از زبان‌های مدرن اروپایی تقدم تاریخی دارد؛ از جمله در قرن‌های ۱۳-۱۵م، از نمونه‌هایی مانند نثر فلسفی رومان لول^۲ و شهر آوسیا^۳ مارک^۴ آگاهی رسیده است.

ست؛ این واژه با ignorance در فرانسه هم‌زاد است، ولی در معنا از آن فاصله بسیار گرفته است. همچنین در زبان کاتالان یک زوج معنایی با ارزش فلسفی والا وجود دارد؛ مقصود دوگانه seny i rauxa ناظر به تقابل استدلال و تجربه احساسی است. در این ترکیب تقابلی، seny به معنای عقل سلیم هم‌زاد با واژه لاتین sensus به معنای «حس، ادراک» در مقابل rauxa در اصل به معنای «انجام دادن کاری بدون فکر پیشین» و در ثانی به معنای «تجربه احساسی» قرار گرفته است.

به هر حال با توجه به خویشاوندی و همسایگی موجود میان کاتالان و اسپانیایی، وجود واژه‌های یکسان

می‌دانیم که کاتالان یکی از زبان‌های رومیایی، متعلق به شاخه ایتالی از زبان‌های هندواروپایی است؛ با زبان اکسیتان^۵ خواهر است و با فرانسه و اسپانیایی و پرتغالی خویشاوندی نزدیک دارد. در برخی موارد می‌توان این درجه‌بندی در روابط خویشاوندی را به خوبی لمس کرد. به عنوان نمونه، فعل pujar در کاتالان به معنای «بالا رفتن» هیچ نسبت ریشه‌ای با افعال دیگر به همین معنا، از جمله monter در فرانسه، subir در اسپانیایی و پرتغالی salire در ایتالیایی و urça در رومانیایی ندارد؛ ولی هم‌زاد آن به همین معنا به صورت pojar در زبان اکسیتان و به صورت pusher در زبان لادینو دیده می‌شود. نیز واژه tardor در کاتالان به معنای «پاییز» هیچ نسبتی با Automne در فرانسه و هم‌زاد آن otoño در اسپانیایی ندارد.^۶

با وجود همه خویشاوندی‌ها و در کنار انبوهی از واژه‌های مشترک، زبان کاتالان برخی ابتکارات جالب توجه و خاص خود نیز دارد. یکی از این موارد، واژه اختصاصی و ترجمه‌ناپذیر enyorança، ناظر به نوعی نوستالژی و اشتیاق عمیق توأم با وسواس و حتی مالیخولیا

1. Romance
2. Roman Llull
3. Ausiàs March
4. Occitan

۵. در اکسیتان برای پاییز بیشتر auton به کار می‌رود، ولی کاربرد tardor همانند کاتالان نیز دیده می‌شود

رسمی سه منطقه خودگردان در شرق اسپانیا، یعنی کاتالونیا، جزایر بالئریک^۱ و منطقه والنسیاست^۲. نامگذاری این زبان به کاتالان بر پایه زیست‌گوشوران آن در کاتالونیا ست. این زبان در بخش‌های کوچکی از فرانسه و ایتالیا نیز گویشورانی دارد. همان‌گونه که اشاره شد، کاتالان ادبیات کهن نیز دارد و گونه قدیم آن خود از نیارومیایی^۳ سرچشمه گرفته که خواهر زبان لاتین محسوب می‌گردد. باید دانست که اکنون کاتالان دو گونه معیار دارد؛ گونه مشهورتر کاتالان مرکزی است که در کاتالونیا و آندورا رواج دارد و گونه دوم والنسیایی است که در منطقه والنسیا مورد استفاده است. در حال حاضر روزنامه‌هایی مانند لاوانگواردیا^۴ و آرا^۵ به زبان کاتالان منتشر می‌شوند و یک شبکه تلویزیونی پربیننده به نام TV3 نیز به زبان کاتالان وجود دارد. در باره روزنامه وانگواردیا تاریخچه‌ای وجود دارد که انتشار آن به زبان کاتالان را معنادارتر می‌کند؛ این روزنامه با همین نام به زبان اسپانیایی از سال ۱۸۸۱م منتشر می‌شد، اما در فاصله سال‌های ۱۹۳۹-۱۹۷۸م، نام آن به صورت «وانگواردیا اسپانیولا» تکمیل شد که تأکیدی بر ایدئولوژی اسپانیارد محور باشد که ایدئولوژی سیاسی غالب در دور، حاکمیت ژنرال فرانکو بود.

* ادامه مطلب، در شماره بعدی خبرنامه

امری دور از انتظار نیست؛ از جمله در تابلوهای سه‌زبانه مواردی مانند entrada به معنای «ورود» به صورت یکسان در هر دو زبان بسیار دیده می‌شود؛ اما گاه شباهت‌ها خطا انگیز است. به عنوان نمونه لغتی با املاي مشترک pujan در هر دو زبان وجود دارد، ولی ریشه و معنای آن به کلی متفاوت است و در واقع با دو واژه مواجه هستیم. در کاتالان این لغت با تلفظ [pu'ʒa] به معنای «بالا رفتن» و در اسپانیایی با تلفظ [pu'xar] به معنای «هل دادن، درآویختن» کاربرد دارد. در میان زبان‌های محلی اسپانیا، اگر باسک را که اساساً به خانواده هندواروپایی تعلق ندارد، مستثنا کنیم، همه آنها خویشاوندان نزدیک اسپانیایی هستند و همین ویژگی موجب می‌شود که چندزبانگی در اسپانیا، با چندزبانگی دیگر کشورهای اروپایی مانند سوئیس که چهار زبان از شاخه‌های مختلف هندواروپایی دارد، به طور چشمگیری متفاوت باشد. ضمناً مانند نسبت زبان قزاقی و روسی در قزاقستان، یا زبان‌های دراویدی با زبان‌های هندوآریایی در هند، احساسی از جنس تفاوت میان محلی بودن و خارجی بودن - چه از نوع جدیدالورود مانند روسی آسیای مرکزی و چه از نوع کهن مانند هندوآریایی - چنین تفاوتی در احساس جامعه گویشوران وجود ندارد. در اسپانیا، هیچ یک از این زبان‌ها نسبت به دیگری بومی‌تر یا خارجی‌تر نیستند؛ حتی رقابت‌ها میان کاتالان‌ها و اسپانیاردها نه یک امر عارضی، بلکه یک موضوع ریشه‌دار تاریخی است.

کاتالان زبان رسمی کشور کوچک آندورا، و نیز زبان

1. Balearic islands

۲. در این زمینه باید توجه کرد که شکل‌گیری مناطق خودگردان در اسپانیا روندی تاریخی دارد و یکی از شکاف‌های مهم سیاسی در جامعه اسپانیا، شکاف میان سیاست مرکز‌محور و سیاست مبتنی بر مناطق خودگردان است. آنچه به عنوان منطقه کاتالونیا با دولت منطقه‌ای می‌شناسیم در واقع محصول تحولات سیاسی جمهوری دوم اسپانیا ۱۹۳۱م (تازمان جنگ داخلی اسپانیا) بوده است (یادداشت آقای مسعود خاقانی). از جناب آقای خاقانی کارشناس سیاسی حوزه اروپا در سفارت ج.ا. ایران در مادرید سپاسگزارم که با لطف و رویی گشاده نوشته اینجانب را پیش از انتشار مطالعه کردند و افزون بر پیشنهادهایی در تدقیق متن، توضیحات ارزشمندی ارائه نمودند که با حفظ نام ایشان در چند جای مقاله به عنوان پاورقی نقل شده است

3. Old Catalan

4. Proto-Romance

5. La Vanguardia

6. Ara

۷. هر دو روزنامه یک ویراست اسپانیایی و یک ویراست کاتالان دارد.

پیدایش «نشانه‌های جمع» در فارسی: دستوری‌شدگی و بازتحلیل

شادی داوری

دانشگاه علامه طباطبائی، تهران

از ویژگی دستوری اولیه‌اش تغییر می‌شود (برای مطالعه بیشتر در خصوص فرآیند جهانی بازتحلیل ر.ک به لانگاکر ۱۹۷۷). بر اساس چنگیزی (۵۰:۱۳۹۸) اسامی در حالت «اضافی-برایی»، با توجه به واج پایانی در ایرانی باستان با نشانه -nām جمع بسته می‌شدند (از جمله: xšāyaθiyānām «شاهان» (کنت ۱۳۸۴: ۴۴۹)). با ازمیان رفتن هجاهای پایانی واژه‌ها (و در نتیجه، از بین رفتن پایانه‌های صرفی و فروکاهش نظام حالت دوره باستان) در دوره میانه، به نظر می‌رسد، نشانه جمع -nām نیز از این تحول سترگ در امان نمانده و دستخوش هر دو گونه باز تحلیل شده‌است. بدین صورت که از نگر بازتحلیل صرفی، واج پایانی ā (در واژه مفرد)، بخشی از ساختار نشانه جمع -nām تعبیر شده و از نگر بازتحلیل نحوی، پس از ازمیان رفتن هجای پایانی نشانه جمع nām یعنی mā، بازمانده این نشانه جمع در حالت اضافی-برایی، یعنی ān، تنها در مقام «نشانه جمع» (فارغ از بیان مفهوم «حالت») بازتحلیل شده و در نظام مقوله شمار دوره میانه باقی می‌ماند.

«شمار» یکی از مقولات جهانی مرتبط با اسم، ضمیر، صفت و نشانه‌های مطابقه فعل است. این مقوله دستوری در بسیاری از زبان‌های امروز دنیا از رهگذر نشانه‌های تصریفی، با ارزش مفرد و جمع (و در برخی زبان‌ها با ارزش تثنیه) رمزگذاری می‌شود. در فارسی امروز نیز دو نشانه تصریفی «-ān» و «-hā» دست‌اندرکار رمزگذاری مفهوم شمار جمع هستند که از دوره میانه به امروز رسیده‌اند.

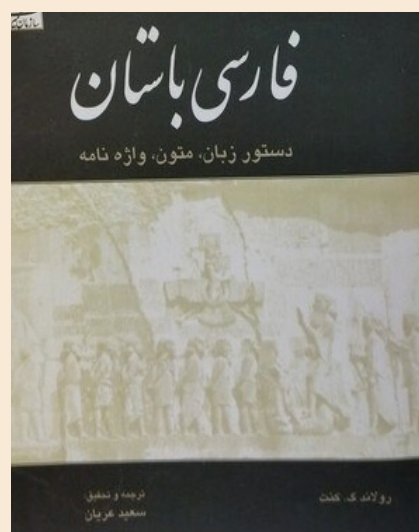
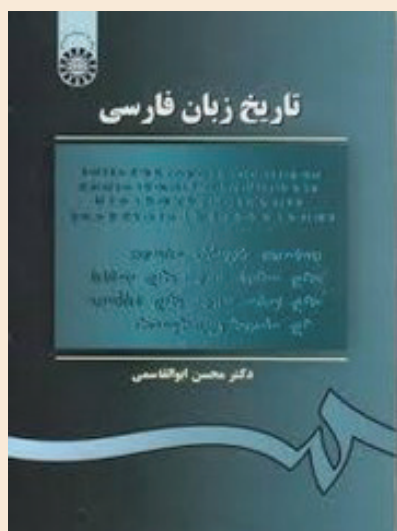
نشانه جمع «-ān»، کهن‌ترین نشانه جمع و یازمانده از دوره میانه است، این نشانه در واقع، حاصل «بازتحلیل» در صورت جمع اسامی مختوم به ā و ū (مؤنث) و a و u (مذکر) در حالت اضافی-برایی در دوره باستان است. بازتحلیل صرفی، نوعی تغییر در ساختار ساختوازی واژه است که از رهگذر آن، مرز تکواژ، میان یک یا دو واج دستخوش جابه‌جایی می‌شود، ولی ساخت حاصل از آن، به لحاظ ساختار واجی تغییری نمی‌کند، اما بازتحلیل نحوی، فرایندی است که از رهگذر آن، ساختی زبانی در درازنای زمان، به لحاظ ویژگی‌های دستوری، متفاوت

می‌رسد تأکیدی که نشانه جمع *hāi*- بر چگونگی و شیوه شکل‌گیری رخداد «تعدد» از رهگذر هستارهای گوناگون و منفرد می‌کند، با مفهوم منبع قیدی آن مرتبط است و به همین سبب، به ابزاری برای بیان مفهوم «جمع منفردها» تحول یافته‌است. با وجود این، پژوهش در این مورد ادامه خواهد یافت

منابع:

- ابوالقاسمی، محسن (۱۳۸۷). *دستور تاریخی مختصر زبان فارسی*. تهران: سمت.
- چنگیزی، احسان (۱۳۹۸). *دستور زبان فارسی باستان*. تهران: انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی
- کنت، رونالد، گ (۱۳۸۴). *فارسی باستان*. دستور زبان، متون، واژه‌نامه. مترجم: سعید عریان. تهران: پژوهشکده زبان و گویش: سازمان میراث فرهنگی و گردشگری
- نغزگوی کهن، مهرداد (۱۳۹۹). تغییرات نقشی وندهای جمع اسم در فارسی. *نشریه پژوهش‌های زبان‌شناسی تطبیقی*. سال دهم، شماره ۲۰، پاییز و زمستان ۱۳۹۹.
- Langacker, R (1977). Syntactic Reanalysis. In: *Mechanisms of Syntactic Change*. C. Li (ed.). 57-193. Austin: Universit of Texas Press.
- Skjærvø, Prods Oktor (2009). Middle West Iranian. In: *The Iranian Languages*. Edited by: Gernot Windfuhr New York: Routledge.

در مورد نشانه جمع *ihā*- ابوالقاسمی (۱۳۸۷: ۴۳) اشاره می‌کند که این پسوند در دوره میانه، در اصل، پسوند «قیدساز» بوده، اما در متون متأخر فارسی میانه زردشتی، برای جمع بستن اسامی مفرد نیز به خدمت گرفته شده‌است. نغزگوی کهن (۱۳۹۹) بر آن است که تحول *ihā*- از یک پسوند اشتقاقی قیدساز به یک پسوند تصریفی برای بیان شمار جمع، به دلیل حضور فرآیند «دستوری‌شدگی ثانویه (تصریفی‌شدگی)» است، چرا که در حین این فرآیند، یک نند اشتقاقی (که احتمالاً خود پیشتر، به لحاظ ساختوازی، تحت دستوری‌شدگی اولیه قرار گرفته‌است)، برای بیان یک مفهوم جدید دستوری به کار گرفته شده‌است. با وجود این، شروو (۲۰۵: ۲۰۰۹) میان دو نشانه تصریفی *ān*- و *ihā*- به لحاظ معنای جمع رمزگذاری شده تمایز می‌گذارد. او اشاره می‌کند که در دوره میانه، *ihā*- رمزگذاری «جمع منفردها» را به عهده داشته‌است. این نوع جمع که به ماهیت «تعدد»، «شمارایی»، «سیاری»، «بیشی»، «گوناگونی» و «انبوه‌بودگی» هستارهای منفرد تأکید دارد، به باور او در مقابل جمع «طبقه هستارها» قرار می‌گیرد، از این رو در متون پهلوی *kōfān* بر طبقه هستار «کوه» دلالت دارد و *kōfihā* بر تعدد و بیشی و گوناگونی «کوه‌های منفرد» تأکید می‌کند. از این رو شروو (همان) برای عبارت: *ihā-kōfān ā sūrāg* «سوراخ‌های گوناگون در کوه‌ها» را پیشنهاد می‌کند. اگرچه شروو در مورد این دو نشانه جمع، توضیح دیگری ارائه نمی‌دهد، اما به نظر

زبان‌شناسی شناختی و افق‌های تازه در پردازش زبان طبیعی

الهام خدائی

دانشگاه تربیت مدرس، تهران

چشم‌انداز آینده

با وجود همه این دستاوردها، محدودیت‌های جدی پابرجاست. مدل‌های کنونی در مواجهه با بافت‌های فرهنگی و در استدلال زبانی هنوز شکننده‌اند. به همین دلیل، حضور فعال زبان‌شناسان-به‌ویژه در حوزه‌های معناشناسی شناختی، نظریه استعاره و تحلیل گفتمان- ضروری است تا توسعه مدل‌ها بر پایه فهم انسانی از زبان هدایت شود.

جمع‌بندی

پردازش زبان طبیعی دیگر عرصه‌ای صرفاً فناورانه نیست؛ بلکه بستری است میان‌رشته‌ای که زبان‌شناسی، علوم شناختی و یادگیری ماشین را در کنار هم قرار می‌دهد. آینده این حوزه زمانی پربار خواهد بود که نظریه‌های زبان‌شناسی شناختی، داده‌های تجربی از ذهن و بدن انسان، و معماری‌های محاسباتی نوین در تعامل سازنده قرار گیرند. این افق تازه می‌تواند نسل جدیدی از مدل‌های زبانی را پدید آورد که نه فقط بازتولیدکننده، بلکه واقعاً درک‌کننده زبان انسانی باشند.

هوش مصنوعی و پردازش زبان طبیعی^۱ در سال‌های اخیر دگرگونی‌های شگرفی را تجربه کرده‌اند. مدل‌های زبانی بزرگ^۲ اکنون می‌توانند متون منسجم تولید کنند و به پرسش‌ها پاسخ دهند، اما پرسش بنیادین همچنان پابرجاست: آیا این مدل‌ها «معنا» را درک می‌کنند یا صرفاً به بازتولید الگوهای آماری بسنده می‌کنند؟ بررسی این پرسش، ما را به اهمیت نقش زبان‌شناسی شناختی در توسعه هوش مصنوعی رهنمون می‌سازد.

بدنمندی و ریشه‌های شناختی معنا

یکی از اصول اساسی در زبان‌شناسی شناختی، مفهوم بدنمندی است. بر اساس این دیدگاه، درک زبانی ما عمیقاً به تجربه‌های جسمی و حسی گره خورده است. استعاره‌های مفهومی در زبان فارسی، مانند «بالا رفتن قیمت» یا «افت اخلاق»، نشان می‌دهد که نظام‌های معنایی ما بر تجربه‌های فضایی و حرکتی استوارند. در حالی که بسیاری از مدل‌های زبانی موجود توان بازنمایی این لایه‌های شناختی را ندارند، توجه به بدنمندی می‌تواند مسیر تازه‌ای برای طراحی معماری‌های آینده بگشاید.

داده‌های شناختی در آموزش مدل‌ها

پژوهش‌های نوین در حوزه میان‌رشته‌ای زبان‌شناسی و علوم اعصاب نشان می‌دهد که استفاده از داده‌های تجربی مانند ردیابی چشم و سیگنال‌های مغزی^۳ در آموزش مدل‌های زبانی می‌تواند درک عمیق‌تری از فرآیندهای انسانی پردازش زبان به دست دهد. این داده‌ها آشکار می‌کنند که چگونه انسان‌ها توجه، پردازش و سازمان‌دهی معنا را انجام می‌دهند، و ورود آن‌ها به چرخه یادگیری ماشین می‌تواند از بازتولید صرف الگوها فراتر رود.

یادگیری چندوظیفه‌ای و ترکیب عصبی-نمادین

یکی از جهت‌گیری‌های جدید در یادگیری ماشین، یادگیری چندوظیفه‌ای است که در آن مدل به‌طور هم‌زمان بر پایه چندین تکلیف زبانی و شناختی آموزش می‌بیند. این رویکرد نه تنها به تعمیم بهتر کمک می‌کند، بلکه امکان شبیه‌سازی پیچیدگی‌های پردازش زبان طبیعی را نیز افزایش می‌دهد. در کنار آن، ایده هوش مصنوعی عصبی-نمادین^۴ در سال‌های اخیر قوت گرفته است؛ رویکردی که می‌کوشد قدرت شبکه‌های عصبی را با قواعد صوری و ساختارهای نحوی-معنایی زبان ترکیب کند. چنین تلفیقی می‌تواند شکاف میان یادگیری آماری و تحلیل زبانی را کاهش دهد.

1. Natural language processing (NLP)
2. Large language model (LLM)
3. electroencephalogram (EEG)
4. Neuro-Symbolic AI

Āgāhe

Scientific Newsletter of Linguistics Society of Iran
New Series, Issue two

Table of Contents

- International Linguistics Olympiad (29)
The Workshop on Application of Interdisciplinary Studies in Semiotics (30)
The Workshop on Acoustic Phonetics and Praat Software Training (31)
The Workshop on Application of Interdisciplinary Studies in Cinema and Literature (32)
The Third National Conference on Onomastics Studies in Iran (33)
The Second International Conference on Science of Language and Brain (35)
The Second Symposium of Interdisciplinary Studies of Culture, City, and Ecosystem (37)
Signing of a Cooperation Agreement (38)
Lexonomy Online Dictionary Builder (39)
Linguistics and Big Data: A New Perspective on
Language Evolution in the Digital Era (40)
A Dictionary of Tabari Names: Based on Linguistic Principles (41)
Macrosemantics: Pragmatics (42)
A Brief Overview of *the Neural Mind: How Brains Think* (43)
The Spanish Association of Applied Linguistics (45)
A Typological Approach to Constituent Order in Neo-Mandaic (47)
The Catalan Language and the Phenomenon of Multilingualism in Spain (49)
The Emergence of Plural Markers in Persian: Grammaticalization and Reanalysis (51)
Cognitive Linguistics and New Horizons in Natural Language Processing (53)

Editorial Board:

Azita Afrashi, Golrokh Saeednia, Farhad Sasani, Hourieh Ahadi Bitaghoochani,
Neda Haghighi Saber

Authors' Council:

Soheila Ahmadi, Naeime Bahreini, Ahmad Pakatchi, Sonia Jahandari, Neda
Haghighi Saber, Elham Khodaei, Shadi Davari, Mohammad Saleh Zakeri, Farhad
Sasani, Mahnaz Talebi, Maryam Mesgar-Khoei

Editor of this issue: Golrokh Saeednia

Design and layout: Helia Abbasi

International Linguistics Olympiad

Maryam Mesgar-Khoei

Academy of Persian Language and Literature

Introduction

The International Linguistics Olympiad is one of the most prestigious international science competitions for high school students, focusing on solving linguistic problems through analytical and inferential methods. Participants are expected to infer the linguistic rules — phonological, morphological, syntactic, and semantic — of unfamiliar languages solely from the data provided, without prior knowledge of the languages in question. These languages have often less speakers. Beyond competition, the Olympiad aims to strengthen skills in logical reasoning, pattern analysis, and appreciation of linguistic diversity. It also offers an opportunity for international interaction and exposure to various languages and cultures. Participation in this Olympiad offers the students the opportunity to develop their abilities in logical analysis, critical thinking, and problem-solving - skills that are valuable across academic disciplines and career paths. Moreover, it fosters teamwork, cross-cultural understanding, and empowers students to pursue further studies in linguistics and cognitive sciences.

Structure and Procedure

Each country typically sends one or two teams of four students. The selection process varies by country and may include national olympiads, preparatory and competition courses, or selection from top-ranking students in mathematics or informatics competitions. The competition consists of the following stages:

1. Individual Contest: Participants solve five problems individually over approximately six hours.
2. Team Contest: National teams collaborate on a larger and usually more complex problem over about four hours.

Alongside the official contests, workshops, lectures, cultural tours, and student interactions are typically

organized. Some editions include cultural games, local excursions, and programs connecting language and culture.

History

The first edition of the Linguistics Olympiad was held in 2003 in Borovets, Bulgaria. The Olympiad is hosted annually by a different country. Recent hosts include Brazil (2024) and Taiwan (2025). The 22nd edition of the Olympiad was held this summer in Taipei, the capital of Taiwan. A total of 227 participants from 42 countries took part. In total, 15 gold, 22 silver, 35 bronze medals, and a significant number of honorable mentions were awarded. Gold medalists came from Bulgaria, the United States, South Korea, Poland, and the United Kingdom. Countries with a longer tradition of participation in the IOL tend to receive more gold, silver, and bronze medals.

Iran's Participation in the IOL

Iran has participated in the last two consecutive Olympiads. Iranian students are selected from among the gold medalists of the National Olympiad in Literature, following preparatory courses and a final selection exam. Team members and leaders for the 2024 Olympiad in Brazil:

- Farnam Ahmadian, Mohammad-Hassan Zare Bidaki, Amir-Mahdi Jamshidiha, Sara Toor (members)
 - Dr. Hossein Ghasempour-Moghaddam, Dr. Tahereh Khadem (leaders)
- Farnam Ahmadian received an honorable mention in this edition.

Team members and leaders for the 2025 edition in Taiwan:

- Fatemeh Sheikh-ha, Fatemeh Mohammadzadeh, Soheil Shafaqi, Kamyar Karimi (members)
- Dr. Saeed Rahimi, Dr. Maryam Mesgar-Khoei (leaders)

The Workshop on Application of Interdisciplinary Studies in Semiotics

On Wednesday, 9 Mehr 1404 (October 1, 2025), the Iranian Academic Publishing Center, in collaboration with the Linguistics Society of Iran and the Iranian Literary Criticism Association, hosted professors, students, and enthusiasts of interdisciplinary studies. This educational workshop, focused on the application of interdisciplinary studies in semiotics, was held for six hours at the office of the Academic Publishing Center.

- First Session (starting at 1:00 PM): Dr. Farhad Sasani, faculty member at Alzahra University, delivered a lecture on semiotics as a transdisciplinary and cross-disciplinary field. He reviewed the formation of semiotics as a science, introduced prominent semioticians, and engaged in discussion with participants.
- Second Session: Dr. Azita Afrashi, faculty member at the Institute for Humanities and Cultural Studies and Head of the Linguistics Society of Iran, explored topics such as conceptual metaphor and synesthesia, highlighting mechanisms of interdisciplinary approaches within semiotics. After a short break, a question-and-answer session was held with participants.
- Final Session: Dr. Hamidreza Shairi, faculty member at Tarbiat Modares University and Head of the Iran Academy of Literary Criticism, presented his lecture. Using concrete examples, he examined the relationship between semiotics and the humanities. After summarizing the discussions and answering participants' questions, the workshop concluded at 7:00 PM.

The Workshop on Acoustic Phonetics and Praat software Training

The workshop on Acoustic Phonetics and Praat software Training, organized by the Scientific Student Association of Linguistics at Alzahra University in collaboration with the Iranian Linguistics Society, was held in 4 sessions on Mondays, corresponding to the 28th of Mehr, and the 5th, 12th, and 19th of Aban, 1404 (Solar Hijri calendar), at the Faculty of Literature, Alzahra University. The instructor was Dr Mandana Nourbakhsh. Nineteen individuals registered for and participated in the workshop. The initial sessions reviewed theoretical topics in the field of acoustic phonetics, such as vowels and consonants, and how they are represented in spectrograms generated by the Praat software. Subsequently, the instruction was provided on installation of the Praat software, voice recording,

and the analysis of speech sounds. This included the evaluation of individual phonemes within the linguistic systems and in relation to other sounds in terms of pitch, the extraction of multiple formants, the interpretation of spectrograms, and the plotting of linguistic vowel charts based on the formant frequencies within this software. Voice quality parameters, as well as an introduction to scripting and its execution within the software, were also among the topics briefly introduced in this workshop.

Manizheh Daraei Dariani,
Secretary of the Scientific-Student Association of Linguistics
Alzahra University

انجمن دانشجویی زبان‌شناسی معاونت فرهنگی دانشگاه الزهرا (س)
با همکاری انجمن زبان‌شناسی ایران برگزار می‌کند:

کارگاه آواشناسی صوت شناختی
و آموزش نرم افزار پرات
Praat

با تدریس حضوری
سرکار خانم دکتر ماندانا نوربخش

زمان کارگاه: ۴ جلسه، دوشنبه‌ها ۱۵ الی ۱۷
در تاریخ ۲۸ مهرماه و ۵، ۱۲ و ۱۹ آبان ۱۴۰۴

مکان برگزاری: کارگاه در دانشگاه الزهرا(س):
دانشکده ادبیات، کلاس ۱۱۲

همراه داشتن رایانه الزامی است

جهت اطلاعات بیشتر با ALZLINGUISTICS@ در تماس باشید

The Workshop on Application of Interdisciplinary Studies in Cinema and Literature

On Wednesday, November 5, 2025 (14 Aban 1404), the Academic Publishing Center, in collaboration with the Iranian Linguistics Society, hosted another session in its series of interdisciplinary workshops. This educational workshop, focused on the application of interdisciplinary studies in cinema and literature, was held for four hours in the conference hall of the Academic Publishing Center.

In the first session, Dr. Ali Asghar Soltani, a faculty member at Baqir al-Olum University, addressed the interdisciplinary application of discourse analysis in the field of cinema studies. He began by presenting

a classification of approaches to texts within the general framework of discourse analysis, and then discussed how each of these approaches relates to cinema (and theater) studies. He further emphasized that critical discourse analysis, is especially useful for interdisciplinary studies in fields such as social studies, media, women's studies, literary criticism, and cinematic analysis because it incorporates political and social issues into linguistic analysis and considers the analytical context more deeply and broadly. For this reason, the use of this method has been widely welcomed in cinema research.

The second session, titled "Theoretical Foundations of Ecological Discourse Analysis: An Interdisciplinary Approach to Environmental Readings of Persian Literary Texts", was presented by Dr. Maryam Sadat Fayyazi, a faculty member at the Institute for Humanities and Cultural Studies. She introduced, for the first time, Wei He's (2021) framework known as Ecological Discourse Analysis. At the outset, ecolinguistics was introduced as the origin of this theory. To explain its theoretical and methodological foundations, Halliday's Systemic Functional Grammar and the concept of eco-awareness were elaborated in detail. She explained how the theory developed through the expansion of Halliday's approach and its fusion with eco-awareness principles such as "diversity and harmony, interaction and coexistence."

To demonstrate the mechanism of this theory and assess its capacity in analyzing Persian narrative texts, the short story "My Button Eyes" from Bijan Najdi's collection *The Leopards who Have Run with Me* was examined. The workshop concluded at 5:00 p.m.

The Third National Conference on Onomastics Studies in Iran

The Third National Conference on Onomastics Studies in Iran" was hosted by the Linguistics Society of Iran in collaboration with the Institute for Humanities and Cultural Studies, Payame Noor University, the Islamic World Science Citation Center (ISC), and Neveeseh Parsi Publications on Wednesday, October 15, 2025, at the Institute for Humanities and Cultural Studies. The scientific secretary was Dr. Bahman Zandi, and the executive secretaries were Dr. Fatemeh Azimifard and Dr. Huriyeh Ahadi.

In the contemporary era, linguistics has expanded significantly in two main domains: theoretical linguistics (phonetics, phonology, morphology, syntax, semantics) and applied linguistics (sociolinguistics, psycholinguistics, educational linguistics, forensic linguistics). Within each of these subfields, numerous interdisciplinary studies are underway. In sociolinguistics, researchers focus on the

reciprocal relationships between language and social variables such as age, social class, geography, and education. Through this lens, they examine language contact, language planning strategies, linguistic politeness, language relations, and identities — social, national, intergenerational, interethnic, gendered and beyond. One of the key sociolinguistic phenomena with great potential for study is social onomastics. This field explores naming practices, particularly considering multiple identities (individual, local, national, religious, and transnational) in the naming of people and places.

At the Third Conference on Onomastics Studies in Iran, fourteen presentations examined naming in three domains: personal names, place names, and artistic-literary naming. In the opening session, Dr. Bahman Zandi, scientific secretary of the conference and professor at Payame Noor University, delivered a lecture titled "The Historical Course of Personal

انجمن زبان‌شناسی ایران با همکاری پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، دانشگاه پیام نور، پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) و نشر نویسه پارسی برگزار می‌کند:

سومین همایش ملی مطالعات نام‌شناسی ایران

دبیر علمی: دکتر بهمن زندی
دبیران اجرایی: دکتر فاطمه عطایی فرد و دکتر حوریه احدی

اسامی سفیران:

- الهام ایزدی
- آوا ایمانی
- زهرا بابا سالاری
- پرینا ناجیک
- علوک السادات حسینی پشته
- پرینا درخشان عقدم
- حسین رحمانی
- سید محمد سجادی
- راضین شجاری
- محمد عامریان
- یحیی عطایی
- علی رضا ثانی فانیان
- محمد امین ناصح

زمان برگزاری همایش: ۲۳ مهر ماه ۱۴۰۴
ساعت: ۱۶:۰۰ تا ۱۹:۰۰

محل برگزاری:

تهران، بزرگراه کوستان، نقش خیابان اسد آینه وند (۶۴ غربی)، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، سالن حکمت

Naming in Iran", covering four periods: ancient Iran, Islamic Iran, Shi'i Iran, and the Constitutional era to the modern age. Then, Abbas Abdi presented "Social Transformations in Naming Children in Tehran". He, examining personal naming since 1960s, explained that the main driver of naming changes was West Tehran, not North Tehran. He noted that 1984 marked the peak of revolutionary and religious names, followed by stagnation. In the mid-1990s, religious names rose again, but from the mid-2000s they steadily declined, with a sharp drop after 2018. Dr. Fatemeh Akbari, from the International Council of Onomastic Sciences (ICOS), in her talk "Onomastics in the West and Lessons for Us", emphasized that onomastics, once limited to etymology and semantics, has now become a complex and rich discipline. She proposed establishing an independent onomastics association in Iran and publishing a specialized journal.

Session Two, Place Names: "Tehran, Barbecue: Information and Symbolism in Urban Toponyms of Tehran" (Dr. Alireza Qolifamian), "Sociolinguistic Considerations in Naming Streets and Public Places in Birjand over the Past Half-Century" (Dr. Mohammadamin Naseh and Parisa Tajik), "Identity and Social Onomastics: Linguistic Analysis of Food-Related Toponyms in Khorramabad" (Dr. Ava Imani)

Session Three, Personal Names: "Origins and Linguistic Roots of Feminine Surnames in Turkish" (Dr. Parisa Derakhshan-Moqaddam), "Conceptual Map/ Atlas of Surnames in Turkish-Speaking Communities" (Dr. Molouk Sadat Hosseini Beheshti), "Naming in Iran from a Sociolinguistic Perspective: Representation of Traditional and Modern Identity Based on Bucholtz & Hall's Theory" (Dr. Zahra Babasalari), "Impact of Persian-Turkish Bilingualism on Naming Patterns in Turkish-Speaking Families of Hamedan" (Dr. Elham Izadi), "Evolution of Names of Imams and the Rashidun Caliphs in the Past 50 Years in Bukan: A Study in Social Onomastics" (Dr. Hossein Rahmani)

Session Four, Literary and Artistic Onomastics: "Reflections on the Concept of 'Name' as the 'Source of Language' in Persian Poetry" (Dr. Yahya Ataei), "Onomastic Analysis of Films Participating in the Fajr Film Festival (2001)" (Dr. Mohammad Amerian), "Absence of Name, Construction of Identity: A Wittgensteinian Reading of Language and Language Games in Films" (Dr. Ramtin Shahbazi), "Epistemic Frequency Analysis of the Use of the Words 'Iran,' 'Irānshahr,' and 'Irān-zamin'" (Dr. Abdolmajid Moballeghi)

The Second International Conference on Science of Language and Brain

The Second International Conference on Science of Language and Brain (ICSLB), which was organized by the Iranian Institute for Science of Language and Brain (SOLAB) and co-hosted by Linguistics Society of Iran, Allameh Tabataba'i University's Department of Linguistics, Allameh Tabataba'i University's Cognitive Lab, Tarbiat Modares University, Shiraz University, and the Interdisciplinary Schools, was held online on October 9-10, 2025 (corresponding to 17-18 Mehr 1404). In this two-day virtual event, many researchers and experts from Iran, USA, Germany, China, Netherlands, India, Italy, Indonesia, and Switzerland gathered to discuss their research on language and brain. The main themes of the conference were the foundations of cognitive science and language, as well as laboratory and interdisciplinary approaches to the study of language and the brain. It was held

over sixteen hours in four specialized panels. Each panel included a keynote talk, an invited talk, an oral presentation, four poster presentations, and a mini workshop.

On the first day, two panels were held. The first panel, titled "Fundamentals of Language and Cognition," began at 11 a.m. with a welcome note by Dr. Molood Sadat Safavi, co-founder and CEO of the Iran Language and Brain Institute, as well as the Head of the Education Department and Strategic Technology Manager for Speech Mapping at ANT Neuro. Following that, Dr. Azita Afrashi, professor in the Linguistics Department at the Institute for Humanities and Cultural Studies and also president of the Linguistics Association of Iran, spoke about the conference, its goals, and its main themes. The keynote speaker of the panel, Dr. Martin Hilpert,

**The second International Biennial Conference on
THE SCIENCE OF LANGUAGE & THE BRAIN
(SOLAB 2025)**

9-10 October, 2025 (virtual, in English)

Four panels of:

- Fundamentals of Language & Cognition
- Experimental Approaches in Psycholinguistics
- Experimental Approaches in Neurolinguistics
- Experimental Approaches in Clinical Linguistics

REGISTER NOW!

Register FOR FREE
by 10 September, 2025

Registration link:
<https://forms.gle/Uhhgaxph3LhenUz6>

Check out the organizing committee, Scientific committee and the program on the conference website:
solab.ir/conference.html

contact: conference@solab.ir

a professor of linguistics at the University of Neuchâtel in Switzerland, spoke about the force dynamics in English infinitive constructions, and the invited speaker, Dr. Mostafa Barzegar, a postdoctoral researcher at the University of Tehran, spoke about the rise of specific and general merge in syntax. This panel continued with one oral presentation and three poster presentations from Iran, and one poster presentation from India, and concluded at 3:30 PM with a mini workshop by Dr. Katarzyna Marszałek-Kowaleswska, a computational linguist and BI product manager at NeuroNation, on Persian corpora.

The second panel, which began at 4:00 PM, was titled "Experimental Approaches in Psycholinguistics" and started with remarks by Dr. Arash Ariani, a neuroscientist and group leader at the Freie Universität. The keynote speaker of this panel was Dr. Andrés Buxó-Lugo, Assistant Professor of Psycholinguistics at the State University of New York at Buffalo, who spoke about the role of speech prosody and suprasegmental cues in language production. Dr. Fatemeh Nemati, Associate Professor of Linguistics at Persian Gulf University, was also present as an invited speaker and delivered her lecture on the role of lexical and emotional variables in Persian word processing. This panel continued with an oral presentation from the United States and four poster presentations from Italy, Iran (two posters), and Indonesia; and concluded at 8:00 PM with a mini workshop by Ms. Arianna Colombani, a PhD candidate at IDEALAB in Potsdam, on the application of eye-tracking in language studies.

On the second day, two other panels were held. The first panel titled "Experimental Approaches to Neurolinguistics" began at 11 a.m. with an introductory speech by Dr. Mohammad Momeanian, Research Assistant Professor at the Hong Kong Polytechnic University. The main speaker of the panel, Dr. Florian Hintz, a linguist and group leader at Philipps University Marburg, discussed

individual differences in the individual differences and mechanisms underlying language processing, and the guest speaker, Dr. Simin Mikadeh, a linguist and cognitive neurolinguist at Tarbiat Modares University, discussed the interface between ERP and fMRI in bilingual individuals during morphosyntactic processing. The program continued with an oral presentation and two poster presentations from Iran and one poster presentation from India. It concluded at 3:30 PM with an intensive workshop by Dr. Sarden Popov, Assistant Professor of Neurolinguistics at the University of Groningen, on the applications of EEG and ERP in linguistic experiments. The second panel was opened by Dr. Mehdi Bakhtiar, Assistant Professor of Speech-Language Pathology at the Hong Kong Polytechnic University, at 4:00 PM. Then, the keynote speaker, Dr. Anthony Kang, Associate Professor of Speech-Language Pathology at the Hong Kong Polytechnic University, presented his study on the relationship between speech disorders and cognitive function in neurogenetic disorders. The invited speaker in this panel was Dr. Narges Radman, cognitive neurolinguist and Assistant Professor of Psychiatry at the University of Welfare and Rehabilitation Sciences, who gave her remarks on the relationship between language and thought in schizophrenia. The program continued with an oral presentation and four poster presentations from Iran and a mini workshop by Dr. Oksana Lyalka, President of the SLP Society of Ukraine and Product Manager at ANT Neuro, and concluded with closing remarks by Dr. Mouloud Sadat Safavi at 8:00 PM.

The Second International Conference on Language and Brain Sciences provided an excellent opportunity for knowledge exchange and international networking for language and brain researchers and enthusiasts, and the possibility of free and online registration led to widespread participation from people from different countries.

The Second Symposium of Interdisciplinary Studies of Culture, City, and Ecosystem

The Second Symposium of Interdisciplinary Studies of Culture, City, and Ecology” was held on Wednesday, October 15, 2025, in the conference hall of the Academic Publishing Center. The event aimed to explore the interconnection between culture, city, and ecology from an interdisciplinary perspective, with an emphasis on localizing these concepts within the context of Iran. Organized by the Academic Publishing Center, the symposium brought together a group of professors and researchers from the fields of humanities, urban studies, and environmental sciences to present their views on how interdisciplinary approaches can contribute to understanding cultural and urban issues in Iran. Speakers, highlighting global experiences regarding the interaction between culture and city, stressed the importance of considering Iran’s social, historical, and environmental characteristics. They argued

that interdisciplinary studies can only be effective in urban and cultural policymaking when adapted to the conditions and needs of Iranian society. On the sidelines of the symposium, a memorandum of cooperation was signed between the Academic Publishing Center and the Linguistics Society of Iran to expand scientific and research collaborations. At the closing ceremony, the symposium honored the academic achievements of Dr. Morteza Babak Moein, a faculty member of Islamic Azad University, Science and Research Branch, in recognition of his educational and research contributions in semiotics and interdisciplinary studies. The tribute was jointly organized by the Academic Publishing Center, the Association of Comparative Arts and Literature, the Linguistics Society of Iran, and the Tehran Semiotics Circle.

۲۳ مهر ۱۴۰۴
مرکز نشر دانشگاهی ایران

دومین سمپوزیوم مطالعات میان رشته‌ای
فرهنگ، شهر و زیست‌بوم

افتتاحیه

دکتر سید عبدالامیر نوبی دیر کرسیون انجمنهای علمی ایران و عضو هیئت علمی دانشگاه تهران	دکتر علی ربیعی رئیس انجمن مطالعات فرهنگی و ارتباطات دستار اجتماعی رئیس جمهور
دکتر احمد شاکری دیر علمی سمپوزیوم و عضو هیئت علمی بروزشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	دکتر امیرمحمود شهرام نیا رئیس مرکز نشر دانشگاهی و عضو هیئت علمی دانشگاه اصفهان

سخنرانان

دکتر بهمن نامورمطلق مفکر بنیاد میان رشته‌ای	دکتر مقصود فراستخواه مطالعات میان رشته‌ای و چرخش پارادایمی از پژوهش علمی
دکتر فرهاد ساسانی روایت‌های درون اجتماعی و بین‌انسانیت از مطالعات میان رشته‌ای پیاده‌های روایت‌شناختی	دکتر حسین میرزایی پدیدگی و میان‌رشته‌ای
دکتر زهرا شکری دیر علمی پژوهش‌های رابطه ادبیات و زیست‌بوم	دکتر علی عباسی روایت‌های اجتماعی و شهری شهرهای استوار و استوارهای شهری
دکتر جبار رحمانی آیین‌ها و برسات‌های هویت شهری در ایران مدرن	دکتر ناصر فکوهی میان‌رشته‌ای و انسان‌شناسی خوش‌مضامین
دکتر سید ابوالحسن ریاضی روایت‌های اجتماعی و شهری سبک‌های تجربه‌های روایت‌شناختی	دکتر لیلا اریجیلی نگاهی شناختی به رابطه شهر و نظام‌های فرهنگی
دکتر مرتضی بابک معین فلسفه عمومی به‌عنوان متن تبلیغاتی	دکتر آسانه کامران هنر شهری و حافظه جمعی آینه شهر فراموشی می‌کند و آنچه مردم به یاد می‌آورند

ثبت نام در سایت: WWW.IUP.AC.IR

47714

Signing of a Cooperation Agreement between the Linguistics Society of Iran and the Iranian Academic Publishing Center

To expand scientific and research collaboration, an agreement was signed between the Linguistics Society of Iran and the Iranian Academic Publishing Center on 23 Mehr 1404 (October 15, 2025), coinciding with the Second Symposium on Interdisciplinary Studies of Culture, City, and Ecosystem, held at the Academic Publishing Center. This agreement aims at developing joint activities in areas such as publishing scientific works, organizing conferences and training workshops, and supporting writing and translation of specialized linguistics books. At the signing

ceremony, Dr. Azita Afrashi, Head of the Linguistics Society of Iran, and Dr. Amir Masoud Shahramnia, the Head of the Iranian Academic Publishing Center, emphasized the importance of cooperation among the country's academic institutions and its role in advancing linguistic research. This collaboration is considered a valuable step toward strengthening ties between scientific associations and academic publishing institutions, and supporting the production and dissemination of credible scholarly works in the field of linguistics.

Lexonomy Online Dictionary Builder: A Tool for Creating Dialectal Dictionaries and Documenting Endangered Languages

Mahnaz Talebi

Carleton University, Ottawa

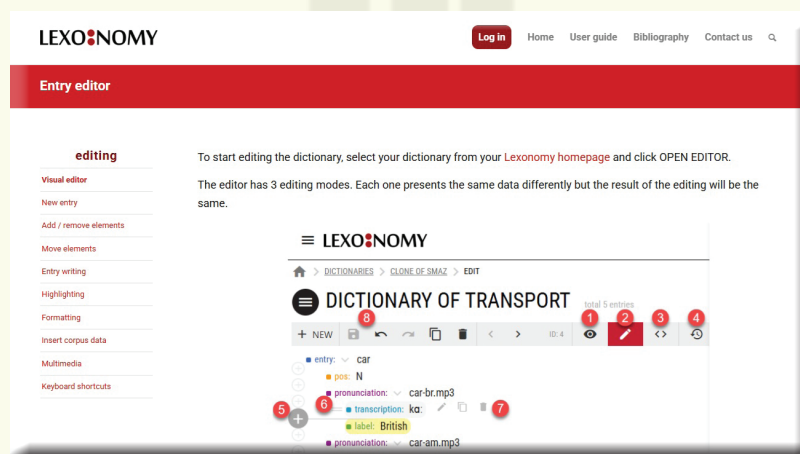
Lexonomy is a free, open-source online platform designed for writing, editing, and publishing web-based dictionaries. It enables users to define the structure of dictionary entries, input linguistic data, and create interactive, multilingual dictionaries that are easily searchable and accessible on the web. With support for various scripts, languages, audio and visual files, Lexonomy has become one of the most user-friendly and practical tools for documenting endangered languages. One of its major advantages is the ability to publish dictionaries online with a clean and user-friendly interface. The dictionaries created are accessible to language communities and researchers worldwide, thus serving not only as research tools but also as educational resources for linguistic communities.

Creating a dictionary on this platform requires no advanced technical knowledge. Users can easily define the structure of entries using a graphical interface; for example, specifying which fields each entry should include (such as orthographic form, pronunciation, part of speech, definition, example, translation, or image) and the order in which these components should appear. It also supports importing

data from other sources, such as XML files or outputs from software like FLE_x. The data can be edited in a live preview environment, allowing users to avoid structural errors during input and maintain technical and linguistic consistency throughout the dictionary. One of Lexonomy's key features is the ability to publish dictionaries directly online. Each project receives a dedicated URL that can be shared with researchers, native speakers, or the general public. The published dictionary includes search functionality, indexing, and mobile compatibility. Users can even customize the visual appearance (such as font, color, and layout) using built-in tools without needing complex configuration.

As aforementioned, building a dictionary with Lexonomy is remarkably simple. Although the tool offers advanced features, its design ensures that any user can easily create a dictionary by following the straightforward steps outlined in the website's guide. This guide explains all stages, from project creation and field definition to entry input, visual design, and publication, in a clear, step-by-step format written in plain language:

<https://guide.lexonomy.eu>

Linguistics and Big Data: A New Perspective on Language Evolution in the Digital Era

Sonia Jahandari

Alzahra University, Tehran

In today's world, where emerging technologies and digital environments have influenced nearly every aspect of human life, large-scale data collections, known as Big Data, play a pivotal role in transforming linguistic research. Big Data refers to voluminous, rapidly generated structured and unstructured information that conventional tools fail to efficiently store or process. Linguistic data derived from social networks, messaging platforms, and digital sources offer unprecedented opportunities for in-depth analysis and understanding of language. To analyze such data, researchers employ programming languages and frameworks such as Python, R, and SQL, as well as platforms like Hadoop and Spark. In the field of Natural Language Processing (NLP), software libraries including NLTK and spaCy enable specialized analysis of textual data and lexical patterns.

This emerging paradigm, integrating linguistics with information technology, opens new avenues for exploring language and culture in the digital age, shedding light on the cultural, social, and psychological dimensions of linguistic phenomena. One of the most significant applications of Big Data in linguistics is the monitoring of language change in social media contexts. The analysis of hundreds of millions of messages and digital posts allows researchers to trace the emergence of new idioms, shifts in word meanings, and even the formation of novel syntactic and stylistic structures within virtual communication.

At the same time, the precise semantic change detection using machine learning-based language models stand out as a remarkable advancement in this field. The extraction of semantic features over time, coupled with semantic processes, through tools such as word embeddings, has enabled fine-grained investigations and prediction of future linguistic developments. These approaches also facilitate the study of identity and cultural transformation across societies through language itself. In digital environments, language functions as a marker of social and cultural identity, and data-driven linguistic analysis contributes to a deeper understanding of socio-cultural processes.

Ultimately, data-driven linguistics serves as a bridge between language and technology, fostering broader interdisciplinary research that enhances transparency and analytical rigor in studying the social, cultural, and cognitive evolution of language. These ongoing transformations underscore the crucial role of Big Data and computational methodologies in understanding and keeping pace with linguistic change in the twenty-first century.

A Dictionary of Tabari Names: Based on Linguistic Principles

by Mohammad Saleh Zakeri

Islamic Azad University, Tehran

In the past, many names were used among Iranians which, despite having suitable phonetic and semantic characteristics, are no longer considered desirable and have been removed from the selection pool of many Iranian families. For example, some national Iranian names such as: “Kayumars, Hushang, Jamshid, Ardashir, Qobad, Rostam, and Goudarz,” which also benefit from the support of the Shahnameh, no longer possess their former appeal and are not prioritized in the naming priorities of Iranians. There was a time in Mazandaran when names such as: “Golbuteh, Golbanu, Golnesa, or Ra’na, Ahu, and Gohar” were considered so beautiful and attractive that families would enthusiastically name their children with these names, but they are no longer favored by today’s society.

In recent years, due to the desire for distinctiveness among Iranian parents, the most important principle considered in naming is the “uniqueness” and exclusivity of names. Most contemporary families strive to choose a name for their child that, at the very least, does not exist among their close relatives. Upon hearing many of the new names, one cannot tell which language they are taken from, cannot determine the individual’s gender, and cannot discern the pronunciation or meaning of the word. Thus, the primary aim and function of naming have been forgotten, and names have turned into instruments for a display. Of course, the principle of novelty and modernism is a natural and valuable need inherent in all human beings, and it should not be overlooked. The purpose of writing this book is also to explore how, while paying attention to this general tendency, the possibility of using authentic and well-established names can be provided for enthusiasts of modernity.

This book consists of two parts: In the first part, titled “Onomastics,” the discussion focuses on which factors—from phonetic, semantic, and morphological perspectives—influence people’s choice of names. For this reason, we have utilized three sub-fields

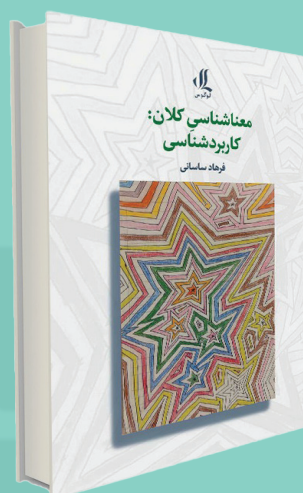
of linguistics—namely “Phonetics, Semantics, and Morphology”—to explain this issue. From Phonetics, we have selected the concept of “Euphony,” from Semantics the concept of “Symbolic Meaning,” and from Morphology the concept of “Opacity,” which we have elaborated on with numerous examples in the first three chapters of this book.

The fourth chapter is dedicated to explaining Nima’s experience in the realm of names and naming. Nima Yushij, in addition to his innovation in poetry, also initiated creativity and novelty in the realm of names and naming, a subject that has been less examined. This chapter addresses which characteristics have caused the names chosen by Nima or the local words used in his poems to become attractive contemporary names and gain national prevalence.

The second part of this book is dedicated to “Name Selection” and includes a list of the most significant words in the Tabari language that have the potential for use in naming. In all sections of this book, effort has been made to ensure that the perspectives presented are consistent with the principles of the science of linguistics.

Macrosemantics: Pragmatics

by Farhad Sasani
Alzahra University, Tehran

Macrosemantics: Pragmatics, written by Farhad Sasani and published by Logos Publishing on October 2025, explores the broader dimensions of meaning. Macrosemantics, which in this book is also represented as pragmatics, complements the topics covered in the book Microsemantics. Thus, by viewing meaning-making, the process of producing and receiving meaning, as the foundation of thought and interpersonal exchange, this book goes beyond examining the numerous linguistic systems that enable more rule-governed and conventional meaning-making to delve into domains filled with fluid, less rule-bound elements that influence the process of meaning-making. In macrosemantics, beyond lexical and grammatical systems, attention is given to text and context. Further still, by foregrounding the presence of speakers, the process of understanding — from intention to interpretation, which is the basis of pragmatics — is investigated. Pragmatics is

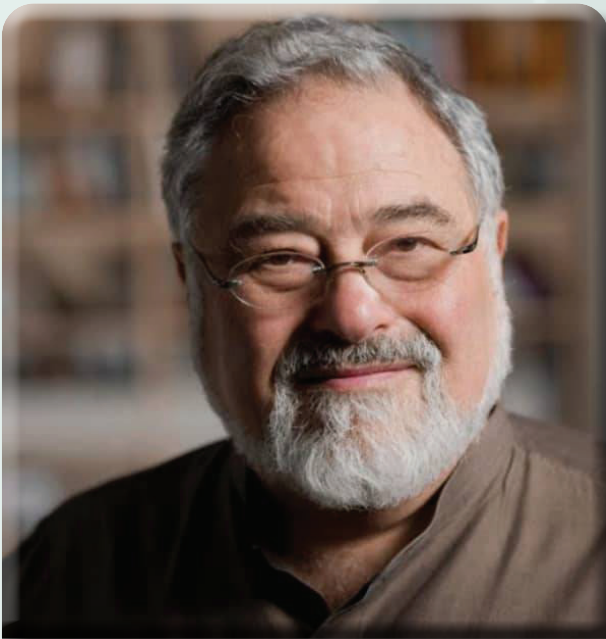
about going beyond what is explicitly said or written: it seeks to uncover how the speaker/writer strives to convey intention and how the listener/reader arrives at interpretation amid all the influencing semantic factors.

Macrosemantics: Pragmatics is an attempt to bring together a larger set of meaning-making factors, so that crossing through a sweepingly single perspective, a broader and brighter silhouette of the meaning-making process can be achieved.

With this description, the book can serve not only as a textbook for pragmatics and discourse analysis, but also as a valuable resource for those interested in semantic studies, discourse studies, text linguistics, literary studies, media studies, and researchers in social and interactive aspects of language across various disciplines. Moreover, despite the organic connections between chapters, selective and optional reading of them is also possible.

A Brief Overview of *the Neural Mind: How Brains Think*

Neda Haghighi Saber
Alzahra University, Tehran

This interdisciplinary volume, *The Neural Mind: How Brains Think* (2025), written by George Lakoff, a cognitive linguist, and Srini Narayanan, a computer scientist, provides a comprehensive and clear definition of thought and its mechanisms by answering several key questions. *The Neural Mind* offers a theoretical and comprehensive review of human cognition and stands in opposition to Cartesian dualism and other perspectives that separate brain and mind.

The book's main premise is based on a profound neuroscientific insight, according to which all human constructs, from physiological systems such as the hypothalamus and the immune system to complex socio-political structures like the Bill of Rights, have a unified and physical origin. In this view, not only

the nature of language, thought, or the Metaphors We Live By are not abstract but are entirely embodied and neural, resulting from the continuous and dynamic interaction of neural circuits with the physical world and human socio-biological environment.

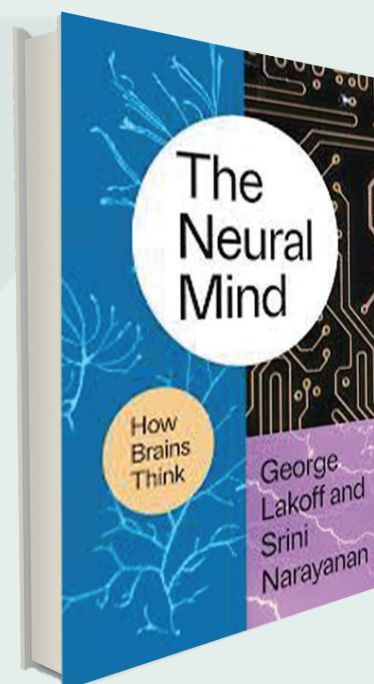
One important point discussed in the book is that thought arises at a system level composed of neurons and only emerges when complex neural circuits are formed through the connection of neurons. Therefore, the foundation of human perception and experience is a fully-fledged neurobiological mechanism. Another notable issue emphasized in this book is the role of the mind as a filter. The neural mind not only constructs human experiences but also filters and eliminates concepts incompatible with the neural structure. This mechanism clearly indicates the cognitive and cultural limitations of humans and the consequences of these challenges. Furthermore, the book illustrates with concrete examples, such as color recognition, how much perception relies on the neural foundations of the mind. In fact, the phenomenon of color, which seems to exist in the external world, is a product of the neural processing of the human mind rather than an independent reality. This perspective invites the reader to reconsider everyday experiences and how they are formed. Another key point of this book, supported by the research of Tomasello, Enfield, and Bozsaki, is that language is primarily a tool for social coordination. In other words, the neural circuits related to language provide a common ground for communication and collective action.

This book includes a foreword, four main chapters, and an afterword. In each section, a key question is posed and answered based on certain scientific evidence: What it takes to create thought and meaning? How does thought work? How does thought arise?

And based on which neural mechanisms? What kind of language is neural language? How does the neural mind differ from deep learning AI?

In the chapter 1, the neural mind hypothesis is introduced in detail. This chapter presents evidence and examples from several related fields such as cognitive science, computational modelling, and linguistics to examine and confirm the validity of the hypothesis. Chapter 2 continues with a review and analysis of three decades of research in cognitive linguistics, demonstrating how language and thought are shaped through an interactive process that continuously occurs among the brain, body, external world, and social environment. In Chapter 3, the scientific foundation of this hypothesis is explained by drawing on studies that identify the neural circuits and mechanisms responsible for the mapping and representation of sensory and motor concepts, imaginative simulation, and consequently the main cognitive tools for language production and perception as well as thought. Chapter 4 redefines two complex human-specific phenomena, the language and thought, from the perspective of the neural mind, proposing new solutions to issues that have been debated for centuries. The afterword is dedicated to examining and explaining the similarities and differences between human intelligence and artificial intelligence, comparing human thinking and reasoning with computational simulations in AI.

The Neural Mind, with its clear language and robust arguments, compels the reader to reconsider their values and perspectives. It offers valuable and engaging insights for researchers in fields such as linguistics, cognitive science, neuroscience, as well as for anyone interested in the domains of language and mind.

The Spanish Association of Applied Linguistics: A Model for Linking Research and Practice in Language Studies

Naeime Bahreini
polytechnic University of Valencia

In recent years, applied linguistics has become one of the most dynamic branches of the humanities worldwide; a field that seeks to bridge the gap between linguistic theories and real-world language issues in education, translation, media, and social communication. Spain is among the countries that, through the establishment and development of the Spanish Association of Applied Linguistics (AESLA), has achieved a prominent position in this domain. Familiarity with this association is not only scientifically important for linguistics researchers, but it can also serve as an effective model for organizing academic activities in other countries, including Iran. The AESLA was founded in 1982 by a group of distinguished professors from the universities of Madrid, Barcelona, and Salamanca. The aim of creating this academic institution was to provide a platform for exchanging ideas, research findings, and teaching experiences in applied linguistics. From its earliest years, the association became a member of

the International Association of Applied Linguistics (AILA) and has since acted as Spain's official representative in this global network. AESLA's affiliation with AILA enabled Spanish researchers to access a broad network of scholars in Europe, Latin America, and Asia, keeping them informed of the latest scientific approaches in the field.

AESLA's academic activities cover a wide range, including annual conferences, the publication of scientific journals, and the organization of workshops and inter-university projects. Its most important annual event is the AESLA International Conference, held each year at a Spanish university, hosting hundreds of researchers from around the world. The selected papers from this conference are published in scientific proceedings, making it one of the most prestigious gatherings in applied linguistics in Europe. The diversity of topics presented — from second language teaching and discourse analysis to language and technology, multilingualism, and language policy — reflects the association's interdisciplinary and practical orientation.

One of AESLA's valuable achievements is the publication of the scientific journal *Revista Española de Lingüística Aplicada* (RESLA). Published in collaboration with the international publisher John Benjamins, the journal is indexed in major academic databases such as Scopus and Web of Science and is considered one of Europe's influential journals in applied linguistics. By publishing articles in both Spanish and English, RESLA provides a platform for scholarly dialogue among researchers from diverse cultural and educational backgrounds. The existence of such a journal demonstrates the effective link between universities and academic associations in Spain; a connection that has played a significant role in enhancing research quality and consolidating the position of linguistics within the social sciences and humanities.

AESLA has also established specialized groups in areas such as language teaching, translation, discourse analysis, language and technology, psycholinguistics, and sociolinguistics, enabling more focused work on subfields of research. This specialized structure has allowed researchers to engage in more interactive and efficient exchanges and to carry out joint projects. Moreover, in recent years, the association has paid special attention to new challenges in linguistics in the digital age, including topics such as artificial intelligence in language teaching, automated discourse analysis in social networks, and ethical issues in the use of linguistic data.

What distinguishes AESLA from many similar institutions is its networked and international outlook. The association maintains close cooperation with European organizations such as BAAL in the United Kingdom and GAL in Germany, and through AILA-Europe it participates in shaping language education and research policies at the continental level. The result of these collaborations is a dynamic platform for scientific synergy and the transfer of experience among countries; an experience that can also inspire the linguistics community in Iran.

Examining AESLA's experience reveals several key points. First, the association's coherent and democratic structure is an effective model of academic organization that could serve as a framework for coordination among Iranian universities in applied linguistics. Second, AESLA's emphasis on interdisciplinarity offers a suitable model for linking linguistics with fields such as psychology, education, technology, and communication. Third, the existence

of a reputable journal like RESLA shows that academic associations can, by adhering to international publishing standards, secure global recognition for their national research. Fourth, AESLA's ongoing engagement with graduate students and young researchers presents a successful model of "research as a network", in which experience, knowledge, and motivation are dynamically transmitted across generations.

Given these points, establishing connections between the Iranian Linguistics Association and AESLA could be an important step toward the internationalization of language studies in Iran. Such collaboration could range from faculty and student exchanges and joint meetings to research projects in areas such as teaching Persian to non-native speakers and intercultural discourse analysis. Moreover, AESLA's experience in digitizing linguistic resources and data could be used to develop Persian language corpora.

In sum, the Spanish Association of Applied Linguistics is a clear example of how theory, practice, and academic organization can be linked within a collaborative structure. Its more than four decades of continuous activity demonstrate that sustained interaction among universities, researchers, and international institutions can not only enhance the status of linguistics in the academic community but also turn it into a tool for better understanding human and cultural relations. For Iranian linguistics, studying and drawing inspiration from such experiences offers a valuable opportunity to rethink methods of collaboration, publication, and teaching in the field.

AESLA

Asociación Española de Lingüística Aplicada

A Typological Approach to Constituent Order in Neo-Mandaic

Soheila Ahmadi

Institute for Humanities and Cultural Studies, Tehran

Language typology is a branch of linguistics that deals with the systematic study of diversity and similarities among languages. One of the central areas of this field is the investigation of "constituent order," or the arrangement of the main clause constituents (Subject, Object, Verb). The present research aims to determine the typological status of Neo-Mandaic, an endangered Eastern Aramaic language spoken by the Mandaean community of Ahvaz. The primary question is whether the dominant constituent order pattern in this language is verb-medial or verb-final.

The theoretical framework of this study is Dryer's (1992) well-established model, which is based on a survey of 625 world languages and introduces 24 pairs of word order correlations. This model is fundamentally based on the principle that the order of a pair of grammatical elements, such as an adposition and a noun, in a language shows a significant statistical correlation with the order of the verb and object in that language. For instance,

verb-medial languages tend to use prepositions, while verb-final languages tend to use postpositions. This research employs a descriptive-analytical method, and its data were collected through interviews with a fluent Neo-Mandaic speaker (Ms. Neda Choheili). Based on Dryer's 24 features, 48 sentences were designed, transcribed, and subsequently subjected to typological analysis.

The results of the data analysis indicate that Neo-Mandaic shows a clear tendency towards verb-medial pattern (SOV), while features of verb-final (SOV) languages are also observed in the data. The results obtained from the data analysis are as follows:

- Thirteen features fully correspond to the pattern of verb-medial languages;
- nine features align with the pattern of SOV (verb-final) languages;
- two features (the order of article and noun; object and verb) exhibit both patterns.

Key evidence supporting the tendency for the dominant SVO constituent order pattern in this language are as follows:

1. Preposition

honni ʔeθ-ən morke mentekər rab-tar-i
3.PL come.PFV-3PL with car big-
COMP-INDF

They came in a bigger car.

2. Nominal head preceding relative clause

hanneḫ ʔebr-ən ʔed men bieθ ʔedraʃ-ə qə-m-
kamren howə
DIST boy-PL REL from school-AUG IND.
come back. IPFV.3PL be.PFV
the boys who came back from school

3. Noun preceding genitive and possessive construction

zerna əl hodʒer
corner GEN room
the corner of the room

ʔatʕerf-ə ʔed ʔilən-ə
leaf-AUG GEN tree-AUG
leaf of the tree

4. Noun preceding adjective
gowəz jebif
wood dry
dry wood

5. Demonstrative preceding noun
həzen hodʒr-ə
DIST room-AUG
this room

6. Auxiliary verb preceding main verb
qə-bəj ʔəmer
IND-want. IPFV.3SG.M say.IPFV.3SG.M
He wants to say.

7. Subject preceding verb
qanəv perod
thief run away.PFV.3SG.M
The thief escaped.

Key evidence indicating a concurrent tendency
towards the SOV pattern are as follows:

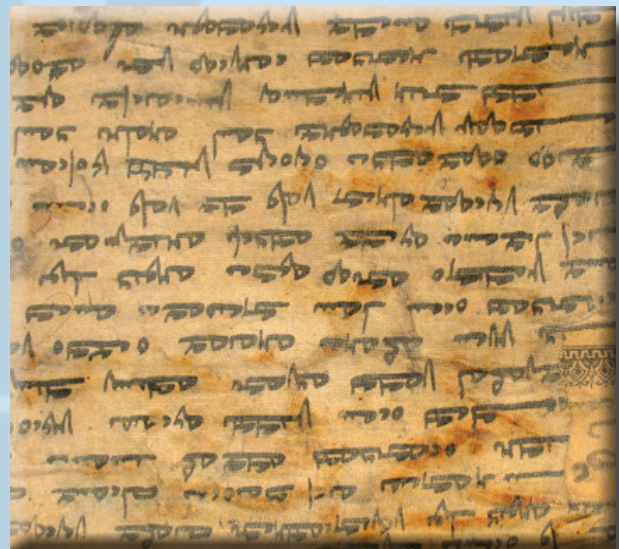
1. Nominal object preceding verb
hu ʔel-həj-ə qə-rahem-li howə
3SG.M O-life-AUG IND-like.IPFV-3SG.M
be.PFV
He loved life.

2. Adverb of manner preceding verb
ʃovijj-ə tijər tijər ʔeθ-ə
fox-AUG gradually PFV.come-3SG
The fox came slowly.

3. Predicate preceding a relational verb
ʔanə sir ʔeʔt-e
1.SG full COP-1SG
I am full.

4. Number preceding noun
ʔetləθ-ə dowl-ə hez-it
three-AUG camel-AUG see.PFV-1SG
I saw three camels.

Based on these results, it can be claimed that the dominant constituent order in Neo-Mandaic is the Subject-Verb-Object (SVO) pattern. Although the prominent presence of the Object-Verb (OV) structure, which is a hallmark of the Persian language, indicates significant linguistic influence, this language, overall and in the vast majority of typological features, places itself among the verb-medial languages. This conclusion is also in line with Häberl's (2009) view that Neo-Mandaic, despite prolonged contact with Persian, has managed to preserve its Subject-Verb-Object structure. Of course, some ambiguities are evident in certain cases and sentences, which can be attributed to phenomena such as topic fronting, common to all three languages: Persian, Classical Mandaic, and Neo-Mandaic.

The Catalan Language and the Phenomenon of Multilingualism in Spain

Ahmad Pakatchi

Institute for Humanities and Cultural Studies, Tehran

When I was a teenager, I came across the name Catalan in Dr. Enayatollah Shakibapour's Encyclopedia of Social Sciences, listed among the Romance languages alongside French and Spanish. Yet, with my immature adolescent mind, I was puzzled and somewhat irritated that, unlike other Romance languages such as French or Spanish, there was no specific country associated with Catalan. The question lingered in my mind: where, and to which country, does the Catalan language belong?

Later, as a linguistics student, I gained a clearer picture of Catalan. I learned that it is one of the major Romance languages, spoken in various parts of Europe by a significant number of people. Over the centuries, a body of literature has also developed in this language. In fact, written Catalan literature predates that of many modern European languages

— notable examples from the 13th to 15th centuries include the philosophical prose of Ramon Llull and the poetry of Ausiàs March.

We know that Catalan is one of the Romance languages belonging to the Italic branch of the Indo-European family. It is the sister of Occitan and closely related to French, Spanish, and Portuguese. In some cases, this degree of kinship can be quite perceptible. For instance, the Catalan verb *pujar* meaning “to go up” shares no etymological root with its equivalents in other Romance languages: *monter* (French), *subir* (Spanish and Portuguese), *salire* (Italian), or *urca* (Romanian). However, its cognates appear in Occitan as *pojar* and in Ladino as *pusher*. Similarly, the Catalan word *tardor* meaning “autumn” bears no relation to French *automne* or Spanish *otoño*¹.

Despite these close relationships and numerous shared words, Catalan also possesses many original and remarkable features of its own. One of these is the untranslatable term *enyorança*, which refers to a deep, almost obsessive nostalgia tinged with melancholy. Though it shares its root with the French *ignorance*, its meaning has drifted far from it. Another fascinating semantic pair with philosophical depth in Catalan is *seny i rauxa* — expressing the contrast between reason and emotional impulse. In this opposition, *seny* means “common sense” (related to the Latin *sensus* meaning “sense, perception”), while *rauxa* originally meant “doing something without forethought,” later taking the sense of “emotional experience.”

Given the kinship and geographical proximity between Catalan and Spanish, the existence of many identical words is unsurprising — as seen on urban signs where words like *entrada* (“entrance”) appear

1. In Occitan, *auton* is mostly used for autumn, but *tardor* is also used, as in Catalan

unchanged in both languages. Yet similarities can also be misleading. For example, the word *pujar* appears in both Catalan and Spanish but with different roots and meanings: in Catalan [pu'ʒa] means “to go up,” while in Spanish [pu'xar] means “to push or to struggle.”

Among Spain's regional languages — excluding Basque, which is non-Indo-European — all others are close relatives of Spanish. This makes multilingualism in Spain quite distinct from cases like Switzerland, where four languages belong to different Indo-European branches. Nor is there, as in Kazakhstan (Kazakh vs. Russian) or India (Dravidian languages vs. Indo-Aryan), a sense of contrast between “local” and “foreign” languages. In Spain, none of these languages are more “native” or more “foreign” than another — even the competition between Catalans and Castilians (Spaniards) is historically deep-rooted rather than accidental.

1. In this context, it should be noted that the formation of autonomous communities in Spain has a historical process and one of the important political gaps in Spanish society is the gap between the central policy and the policy based on autonomous communities. What we know as the community of Catalonia with a regional government was actually the product of the political developments of the Second Spanish Republic in 1931 (until the Spanish Civil War) (note by Mr. Masoud Khaghani). I would like to thank Mr. Khaghani, a political expert in the European region at the Embassy of the Republic of Iran in Madrid, for kindly and generously reading my article before publication and, in addition to making suggestions for proofreading the text, providing valuable explanations that have been quoted as footnotes in several places in the article, with his name preserved.

2. Both newspapers have a Spanish and a Catalan edition.

Catalan is the official language of the small country of Andorra and one of the official languages of three autonomous communities in eastern Spain: Catalonia, the Balearic Islands, and Valencia¹. Its name derives from its speakers' homeland, Catalonia. Catalan is also spoken in small areas of France and Italy. As noted earlier, Catalan has an ancient written tradition, descending from Neo-Romance, itself a sister of Latin.

Today, Catalan exists in two standard forms: the more widely known Central Catalan (used in Catalonia and Andorra) and Valencian (used in Valencia). Newspapers such as *La Vanguardia* and *Ara* are published in Catalan², and a popular TV channel, TV3, broadcasts in the language. The case of *La Vanguardia* is especially telling: originally published in Spanish since 1881, between 1939 and 1978 it bore the name *La Vanguardia Española*, reflecting the Castilian-centered ideology of General Franco's regime.

*The rest of the content will be in the next issue of the newsletter.

The Emergence of Plural Markers in Persian: Grammaticalization and Reanalysis

Shadi Davari

Allame Tabataba'i University, Tehran

“Grammatical number” is a universal feature of nouns, pronouns, adjectives and verb agreement expressing count distinctions. In many of today’s languages, this grammatical category is encoded through inflectional markers with singular and plural values (and in some languages, with dual value as well). In Modern Persian, too, two inflectional markers, *-ān* and *-hā*, are involved in encoding the concept of plural number, both of which have survived from Middle Persian into the present. The plural marker *-ān* is the oldest plural marker, a remnant from the Middle period. In fact, this marker is the result of “reanalysis” in the plural forms of nouns ending in *ā* (feminine) and *a* (masculine) in the genitive-dative case of Old Persian. Morphological reanalysis is a type of change in the morphological structure of a word, through which the morpheme

boundary between one or two phonemes shifts, while the resulting structure does not change phonetically. Syntactic reanalysis, however, is a process by which a linguistic structure, over time, is interpreted as having grammatical features different from its original ones (for more on the global process of reanalysis, see Langacker 1977). According to Changizi (1398:50), nouns in the genitive-dative case in Old Iranian were pluralized with the marker *-nām*, depending on their final phoneme (e.g., *xšāyaθiyānām* “kings” (Kent 1384:449)). With the loss of final syllables in words (and consequently the loss of inflectional endings and the reduction of the case system of the old period) in Middle Persian, it seems that the plural marker *-nām* did not survive this major transformation and underwent both types of the reanalysis. From the perspective of morphological reanalysis, the final *ā* (in the singular word) was interpreted as part of the structure of the plural marker *-nām*. From the perspective of syntactic reanalysis, after the loss of the final syllable *-ām* in the plural marker *-nām*, the remaining *-ān* in the genitive-dative case was reinterpreted solely as a “plural marker” (independent of case meaning) and remained in the number system of Middle Persian.

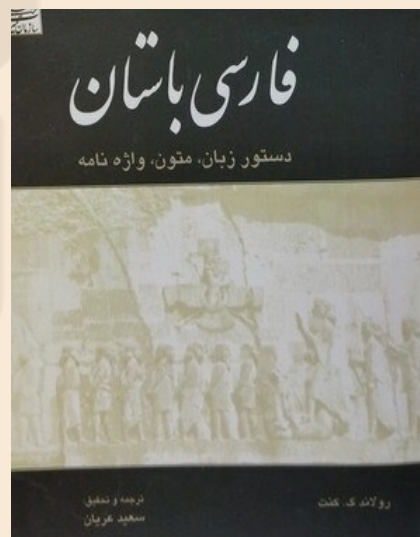
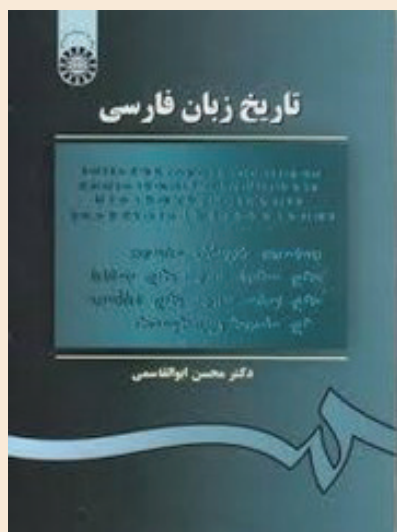
Regarding the plural marker *-ihā*, Abolqassemi (1387:43) notes that this suffix was originally an adverb-forming suffix in Middle Persian, but in later Zoroastrian Middle Persian texts it was also used to pluralize singular nouns. Naghzhguy-Kohan (1399) argues that the transformation of *-ihā* from a derivational adverbial suffix into an inflectional suffix for expressing plural number was due to the process of “secondary grammaticalization (inflectionalization)”. During this process, a derivational affix (which itself had probably already undergone primary

grammaticalization morphologically) was employed to express a new grammatical concept. Nevertheless, Skjærvo (2009:205) distinguishes between the two inflectional markers -ān and -ihā in terms of the type of plural they encode. He points out that in the Middle period, -ihā encoded the “plural of individuals”. This type of plural emphasizes the nature of “multiplicity,” “numerosity,” “manyness,” “variety,” and “abundance” of individual entities. In his view, it stands in contrast to the plural of “classes of entities”. Thus, in Pahlavi texts, kōfān refers to the class of the entity “mountain”, while kōfihā emphasizes the multiplicity and diversity of “individual mountains”. Accordingly, Skjærvo suggests that the phrase:

“sūrāg-ihā ī kōfān” should be translated as ‘various holes in the mountains’. Although Skjærvo does not provide further explanation about these two plural markers, it seems that the emphasis of the plural marker -hā on the manner and process of forming “multiplicity” through diverse and individual entities is connected to its adverbial origin. For this reason, it evolved into a tool for expressing the concept of the “plural of individuals”. Nevertheless, research on this matter will be continued.

References:

- Abolghasemi, M. (2008). *The Concise Historical Grammar of Persian Language*. Tehran: Samt.
- Changizi, E. (2019). *The Grammar of Old Persian*. Tehran: Allame Tabataba'i University Publication.
- Kent, R.G (2005). *Old Persian: Grammar, Texts, Lexicon*. Translated by: Saeed Oryan. Tehran: Language & Dialect Research Institute, Cultural Heritage and Tourism Organization.
- Naghzguay-Kohan, M (2020). New developments in Persian nominal plural markers. *Comparative Linguistic Research*, 10(20), 101-120. doi: 10.22084/rjhl.2020.22749.2082
- Langacker, R (1977). Syntactic Reanalysis. In: *Mechanisms of Syntactic Change*. C. Li (ed.). 57-193. Austin: University of Texas Press.
- Skjærvo, P. O. (2009). Middle West Iranian. In: *The Iranian Languages*. Edited by: Gernot Windfuhr. New York: Routledge.

Cognitive Linguistics and New Horizons in Natural Language Processing

Elham Khodaei

Tarbiat Modares University, Tehran

Artificial Intelligence and Natural Language Processing (NLP) have experienced remarkable transformations in recent years. Large Language Models (LLMs) can now produce coherent texts and answer questions, but a fundamental question remains: Do these models understand “meaning”, or do they merely reproduce statistical patterns? Examining this question guides us to the importance of the role of cognitive linguistics in the development of artificial intelligence.

Embodiment and the Cognitive Roots of Meaning

One of the fundamental principles in cognitive linguistics is the concept of embodiment. According to this view, our linguistic understanding is deeply tied to the physical and sensory experiences. Conceptual metaphors in Persian, such as “up-going of price” (rise in prices) or “falling of ethics” (moral decline) show that our semantic systems are based on the spatial and kinesthetic experiences. While many existing language models lack the capacity to represent these cognitive layers, attention to embodiment can open a new path for designing future architectures.

Cognitive Data in Model Training

Recent research in the interdisciplinary field of linguistics and neuroscience shows that using empirical data such as eye-tracking and

electroencephalography (EEG) in training language models can provide a deeper understanding of human language processing. These data reveal how humans perform attention, processing, and organization of meaning, and their introduction into the machine learning cycle can go beyond mere pattern reproduction.

Multitask Learning and Neuro-Symbolic Integration

One new direction in machine learning is the multitask learning, where a model is trained simultaneously on several linguistic and cognitive tasks. This approach not only aids better generalization but also increases the potential for simulating the complexities of natural language processing. Alongside it, the idea of Neuro-Symbolic AI has gained strength in recent years; an approach that seeks to combine the power of neural networks with formal rules and syntactic-semantic structures of language. Such integration can reduce the gap between statistical learning and linguistic analysis.

Future Outlook

Despite all these achievements, serious limitations persist. Current models remain fragile when dealing with cultural contexts and in linguistic reasoning. For this reason, the active presence of linguists, especially in the fields of cognitive semantics, metaphor theory, and discourse analysis, is essential so that the development of models is guided by a human understanding of language.

Conclusion

Natural Language Processing is no longer a purely technological field; rather, it is an interdisciplinary platform that places linguistics, cognitive science, and machine learning side by side. The future of this field will be fruitful when theories of cognitive linguistics, empirical data from the human mind and body, and new computational architectures engage in constructive interaction. This new horizon could give rise to a new generation of language models that are not merely reproducers, but truly understanders of human language.

ایران شناسی زبان انجمن خبرنامه

ل مدیریت، خیابان علامه جنوبی، دانشکده ادبیات و زبان‌های دانشگاه علامه طباطبائی،
طبقه همکف، اتاق ۱۰۲

۹۸ ۲۱ ۸۸۶۸ ۳۷۰۰ + داخلی ۱۱۷

<https://lsi.ir>

Agahe.lsi2025@gmail.com

